

УКРАЇНСЬКА ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ
КАФЕДРА ВІЙСЬКОВОЇ ЗАГАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ-СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник Української
військово-медичної Академії

Полковник М.С.

2020 року

В. САВИЦЬКИЙ

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЛІКАРСЬКА ПРАКТИКА ТА СТАЖУВАННЯ»**

Факультет підготовки військових лікарів

Галузь знань : 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 222 "Медицина"

Спеціалізація: "Загальна практика-сімейна медицина"

Освітньо-кваліфікаційний рівень: другий (магістерський)

Київ – 2020

Розроблено та внесено:

Кафедра військової загальної практики-сімейної медицини
Української військово-медичної академії.

Розробники програми:

Куц Тарас Володимирович - кандидат медичних наук,
доцент, підполковник медичної служби, ТВО начальника
кафедри ВЗП-СМ

Ткачук Ірина Михайлівна – доктор медичних наук, доцент
кафедри ВЗП-СМ

Ткаленко Олександр Миколайович - кандидат медичних
наук, доцент кафедри ВЗП-СМ, підполковник медичної
служби

Ренський Леонід Анатолійович –полковник медичної
служби, старший викладач кафедри

Соколюк Аастасія Костянтинівна – майор медичної
служби, викладач кафедри ВЗП-СМ

Програма навчальної дисципліни

«Лікарська практика»

розглянута на засіданні кафедри ВЗП-СМ

Протокол від "31" серпня 2020 року № 1

ТВО начальника кафедри військової загальної практики-сімейної медицини
підполковник медичної служби

«31» серпня 2020 року

Т. В. КУЦ

Ухвалено Вченою радою Академії

Протокол від "10" вересня 2020 року № 8

Ухвалено Методичної радою Академії

Протокол від "28" ош 2020 року № 8

Начальник факультету підготовки військових лікарів
полковник медичної служби

В.П.ФІЛІПШИН

ВСТУП

Навчальна програма призначена і є обов'язковою для військових лікарів загальної практики-сімейної медицини (ЗП-СМ) за фахом "Загальна практика-сімейна медицина" факультету підготовки військових лікарів Української військово-медичної академії (УВМА) в період першого, другого та третього року навчання згідно навчального плану підготовки військових лікарів з цієї спеціальності.

У програмі визначається зміст програми "Лікарська практика та стажування" і встановлюються вимоги до обсягу та рівня компетентнісної підготовки військових лікарів ЗП-СМ з даної дисципліни, відповідно до Освітньої програми «Загальна практика сімейна медицина», затвердженої Командувачем Медичних Сил Збройних Сил (ЗС) України, яка створена з урахуванням «Навчального плану та програми циклу спеціалізації (інтернатури) випускників вищих медичних навчальних закладів за спеціальністю "Загальна практика – сімейна медицина", яка затверджена МОЗ України 29.05.2015 та оновленої програми 2020 року, розробленої колективом авторів Інституту сімейної медицини Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика.

Організація і проведення лікарської практики слухачів здійснюється згідно вимог Інструкції про порядок організації і проведення військового (флотського) стажування, навчальної, виробничої, ремонтної, корабельної та інших видів практики курсантів (слухачів, студентів) вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів, затвердженої наказом Міністра оборони України від 12.01.2016 № 5 «Про затвердження Інструкції про порядок організації і проведення військового (флотського) стажування, навчальної, виробничої, ремонтної, корабельної та інших видів практики курсантів (слухачів, студентів) вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 05.02.2016 за № 191/28 321; згідно чинних медико-технологічних документів, протоколів і стандартів лікування, визначених наказами Міністерства охорони здоров'я (МОЗ) України щодо надання медичної допомоги пацієнтам, згідно вимог наказів Міністра оборони України від 27.05.2015 № 240 «Про затвердження Положення про вищі військові навчальні заклади» і від 09.01.2020 № 4 «Про затвердження Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти» з урахуванням вимог постанови Кабміну від 28.03.2018 № 302 «Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я», наказу МОЗ України від 22.02.2019 № 446 «Деякі питання безперервного професійного розвитку лікарів», зареєстрованого в Мін'юсті 25.03.2019 за № 293/33264, Стратегії розвитку медичної освіти, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України 27 лютого 2019 року та пункту 310 Плану пріоритетних дій Уряду на 2019 рік, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2018 року №1106-р., наказів МОЗ України №1074 від 03.12.2010 р. «Про заходи МОЗ

України щодо удосконалення підготовки лікарів» та № 1088 від 10.12.2010 р. «Про удосконалення післядипломної освіти лікарів», Закону України «Про вищу освіту» №1556-VII (2014) та інших нормативних документів, що регламентують підготовку фахівців галузі знань «Охорона здоров'я» на післядипломному етапі з урахуванням регламентуючих документів WONCA (всесвітньої організації сімейної медицини), EURACT, BOOЗ та ґрунтується на академічній доброчесності, медичній етиці та деонтології, доказовій медицині.

1. Опис навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни для підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю ЗП-СМ містить обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти; перелік компетентностей випускника; нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання; форм атестації здобувачів вищої освіти; вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти; перелік нормативних документів на яких базується програма навчальної дисципліни.

Робоча програма навчальної дисципліни «Лікарська практика та стажування»

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 63 (46+17)	Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»	Лікарська практика для військових лікарів
Кредитних модулів – 3		Статус дисципліни: обов'язкова
Змістових модулів – 19	Спеціальність: 222 “Медицина”	Рік підготовки:
Індивідуальне науково-дослідне завдання: реферування наукової літератури та виконання завдань згідно тематики магістерської роботи		1-й, 2-й, 3-й
		Семестр
		1-е півріччя, 2-е півріччя
		Лекції
		0 години
		Практичні заняття
		0 годин
		Семінарські заняття
Загальна кількість годин – 1890 (1380+510)		0 годин
		Самостійна робота
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 0 годин самостійної роботи – 1890 год.	Рівень вищої освіти: другий (магістерський) Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр медицини	Індивідуальні завдання: реферування наукової літератури та виконання завдань згідно тематики магістерської роботи
		Вид та форма контролю: Диференційований залік

1. Загальна мета і завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою лікарської практики та стажування є практична клінічна підготовка слухачів для самостійної практичної роботи в лікувальних закладах ЗС України відповідно до кваліфікаційної характеристики лікаря загальної практики-сімейного лікаря України, ознайомлення з діяльністю поліклінічної та госпітальної ланок лікувальних закладах ЗС України.

1.2. Завданнями навчальної дисципліни є:

- закріпити та удосконалити набуті знання, уміння та навички, що одержані при вивченні основних клінічних і теоретичних дисциплін щодо діагностики, надання невідкладної і паліативної медичної допомоги, лікування, проведення диспансеризації і медичної реабілітації (диспансерного динамічного нагляду, санаторно-курортного відбору) військовослужбовців, дітей та підлітків з найбільш поширеними внутрішніми захворюваннями, які зустрічаються в мирний та воєнний часи;

- закріпити та підвищити набуті раніше уміння та навички з визначення показань і порядку направлення на військово-лікарську експертизу військовослужбовців з найбільш поширеними внутрішніми захворюваннями, які зустрічаються в мирний та воєнний часи;

- удосконалити здатність ефективно використовувати на практиці стандарти медичної допомоги і протоколи ведення хворих;

- закріпити навички санітарно-просвітницької роботи, формування здорового способу життя та профілактичного консультивання;

- ознайомитись з організацією лікувальної справи та умовами роботи лікаря ЗП-СМ в закладах охорони здоров'я МОУ першого рівня надання медичної допомоги;

- ознайомитись з діяльністю закладів охорони здоров'я МОУ другого та третього рівнів надання медичної допомоги.

1.3. За результатами проходження лікарської практики слухачі повинні:

ЗНАТИ:

чинне законодавство про охорону здоров'я та нормативні документи, що регламентують діяльність закладів охорони здоров'я першого рівня надання медичної допомоги;

основи соціальної гігієни, організації охорони здоров'я, медичної психології та економіки відповідно до завдань управління охороною здоров'я населення своєї громади;

основи загальнотеоретичних дисциплін в обсязі, необхідному для вирішення професійних завдань;

сучасні класифікації хвороб;

практичне значення та особливості реєстрації захворювань та причин смерті відповідно до МКХ-10;

структуру класифікації ІСРС-2, принципи кодування, особливості та правила використання компонентів класифікації;

основні завдання, цілі та компетенції сімейного лікаря в Національній Програмі боротьби з неінфекційними захворюваннями (НІЗ);

сучасні скринінгові програми;

фактори ризику виникнення та перебіг найбільш поширених захворювань залежно від статі та віку;

сучасні методи профілактики, діагностики та лікування найбільш поширених захворювань у дорослих та дітей;

анатомо-фізіологічні та психологічні особливості дорослих, дітей та осіб старшого віку;

особливості розвитку дітей та підлітків;

основи медичної генетики;

питання асептики та антисептики;

методи протиепідемічного захисту населення;

методи організації та надання невідкладної медичної допомоги під час нещасних випадків у мирний час, а також пораненим, ураженим і хворим у воєнний час;

зміст та обсяг медичної допомоги при невідкладному реагуванні (долікарська допомога, тактична медицина);

поділ медичних закладів на категорії можливостей реагування (ролі 1-4), які визначаються за обов'язковими наявними у них клінічними силами та засобами;

організацію медичних оглядів та амбулаторного лікування військовослужбовців вдома;

організацію паліативного лікування військовослужбовців вдома;

методи та організацію військово-лікарської експертизи тимчасової та стійкої непрацездатності;

основи медичної, професійної, соціальної та психологічної реабілітації;

методики вивчення умов бойової підготовки, військової праці, життя і побуту особового складу військової частини з метою виявлення факторів, які несприятливо впливають на здоров'я особового складу: з радіоактивними речовинами, джерелами іонізуючих випромінювань, компонентами ракетного палива, генераторами ВЧ, іншими професійними шкідливими речовинами та несприятливими факторами військової служби;

порядок визначення групи стану здоров'я і фізичної підготовки, перелік рекомендованих лікувально-оздоровчих заходів, оцінки працездатності фахівців за прямими і допоміжними показниками, прогнозування її динаміки;

організацію роботи з питань планування сім'ї, профілактики венеричних захворювань, ВІЛ інфекції, серцево-судинної, онкологічної патології та цукрового діабету;

організацію взаємодії медичної служби військової частини з цивільними лікувально-профілактичними установами;

розгортання і організацію, планування та основні методи військово-наукової, раціоналізаторської та винахідницької діяльності в області загально-лікарської допомоги та лікувально-профілактичного забезпечення військ;

клініку, діагностику та принципи лікування невідкладних станів;

медикаментозні методи лікування та профілактики, засновані на принципах доказової медицини;

немедикаментозні методи лікування та профілактики;

принцип медичної деонтології та етики;

основи медичної інформатики;

форми і методи санітарно-освітньої роботи;

правила оформлення медичної документації;

сучасні джерела медичної інформації, методи її аналізу та узагальнення.

організацію лікувально-евакуаційних заходів в умовах надзвичайної ситуації, у т.ч. воєнного стану, під час розгорнутих етапів медичної евакуації, з урахуванням існуючої системи лікувально-евакуаційного забезпечення.

ВМІТИ:

самостійно проводити амбулаторний прийом хворих в умовах лікувальних закладах ЗС України 1-2 ролей;

здійснювати клінічне обстеження хворих, оволодіти прийомами збору анамнезу, огляду, пальпації, перкусії, аускультатії, оцінки електрокардіограми, клінічних досліджень;

виявляти та оцінювати симптомно-синдромні прояви патології у військовослужбовців;

проводити диференційну діагностику, обґрунтувати клінічний діагноз відповідно до прийнятої класифікації і номенклатури хвороб;

виконувати і самостійно оцінювати клінічні, лабораторні, інструментальні дослідження в обсязі, який встановлений для лікувальних закладів ЗС України 1-2 ролей;

проводити профілактичне консультування та корекцію шкідливих звичок; обґрунтувати схеми, план і тактику лікування хворих згідно вимог доказової медицини;

вміти надавати невідкладну лікарську кваліфіковану допомогу;

володіти методами інтенсивної терапії при невідкладних станах;

вирішувати питання санаторно-курортного відбору хворих;

вести медичну документацію на хворих, які знаходяться на лікуванні в лікувальних закладах ЗС України 1-2 ролей;

взаємодіяти з іншими лікувальними установами для надання невідкладної допомоги в повному обсязі;

діагностувати вогнепальні, термічні, поєднані, множинні та комбіновані ураження, ранову інфекцію, травматичний шок, бойову терапевтичну і хірургічну патології;

виконувати правила асептики і антисептики, загальнолікарські маніпуляції (перев'язки, зупинку кровотечі, переливання крові, встановлення групи крові і резус фактору, місцевої і загальної анестезії, транспортної іммобілізації);

надавати невідкладну і лікарську допомогу, здійснювати лікування хворих терапевтичного і хірургічного профілю, виконання амбулаторних операцій в обсязі, встановленому для лікувальних закладах ЗС України 1-2 ролей;

асистувати при амбулаторних хірургічних втручаннях з виконанням окремих елементів операції;

здійснювати діагностичні, лікувальні і профілактичні заходи при захворюваннях, що частіше за все зустрічаються у педіатричній практиці;

обстежувати вагітних жінок, самостійно приймати пологи, надавати невідкладну допомогу при акушерських і гінекологічних захворюваннях;

брати участь в проведенні судово-медичної експертизи;

брати участь в проведенні медичних обстежень при освідченні, диспансеризації і медичній реабілітації військовослужбовців;

визначити групи стану здоров'я і фізичної підготовки та переліку лікувально-оздоровчих заходів;

вести медичну обліково-звітну документацію на військовослужбовців, які знаходяться на лікуванні в лікувальних закладах ЗС України 1- 2 ролей, направлених на консультації до лікувальних закладів вищого рівня, військово-лікарську та санаторно-курортне лікування;

бути спроможним розрахувати можливі (ймовірні) санітарні втрати, потребу в силах та засобах медичної служби для надання медичної допомоги в лікувальних закладах ЗС України 1-2 ролей;

проводити заняття з військовослужбовцями з тактичної медицини;

вміти організувати та надавати медичну допомогу при виникненні масових санітарних втрат.

організовувати проведення лікувально-евакуаційних заходів серед населення і військовослужбовців.

Спеціальні знання та вміння, необхідні у відповідності до вимог за фахом:

комунікативні навички (у т.ч. проведення консультацій, бесід, лекцій, тренінгів);

оформлення обліково-звітної медичної документації;

складання річного звіту про роботу дільниці та його аналіз;

здійснення експертизи тимчасової та постійної непрацездатності,

заповнення необхідних документів на ВЛК і МСЕК;

обробка статистичного матеріалу для розрахунку основних показників стану здоров'я особового складу військової частини та індикаторів якості медичної допомоги;

організація і проведення навчання пацієнтів із найбільш поширеними хронічними неінфекційними захворюваннями та факторами ризику їх розвитку (астма-школа, школа діабету, навчання пацієнтів із ХСН, факторами ризику серцево-судинних захворювань);

інтерпретація результатів лабораторних та інструментальних методів досліджень у дітей та дорослих;

проведення експрес-аналізів та тестів;

вимірювання артеріального тиску на верхніх і нижніх кінцівках використовуючи набір манжет для дітей і дорослих;

запис і розшифровка ЕКГ у дітей та дорослих;

тест із 6-ти хвилинною ходьбою;

дефібриляція;

серцево-легенева реанімація новонароджених, дітей, дорослих;

пікфлоуметрія;
 спірографія;
 небулайзерна терапія
 конікотомія
 трахеотомія
 пункція периферійних вен, внутрішньовенні інфузії
 призначити раціональне харчування з урахуванням виду вигодовування
 (природне, штучне, змішане) для дітей 1-го року життя;
 догляд за пупковим залишком, станом шкіри новонародженого;
 техніка раннього прикладання до грудей новонародженого. Оцінка
 ефективності смоктання новонародженого;
 проведення контакту «шкіра до шкіри»;
 оцінка фізичного і психо-емоційного розвитку немовляти;
 оцінка фізичного і психічного розвитку дитини від 1 року до 3-х років
 визначення симптомів Ортолані, Барлоу на предмет виявлення
 дисплазії кульшових суглобів;
 проведення щеплень різним контингентам пацієнтів. Знання техніки
 проведення та оцінка реакції Манту;
 ведення фізіологічної вагітності
 гінекологічне обстеження. Бімануальне обстеження;
 гінекологічне обстеження за допомогою дзеркал;
 забір матеріалу із піхви для бактеріологічного дослідження;
 забір матеріалу із шийки матки для цитологічного дослідження;
 огляд і пальпаторне обстеження молочної залози;
 вимірювання висоти стояння дна матки, обводу живота;
 визначення терміну вагітності і терміну пологів;
 оцінка стану плода (аускультация серцебиття, ведення гравідограми);
 первинна хірургічна обробка ран;
 обробка опікової поверхні;
 накладання і зняття швів;
 зупинка зовнішньої кровотечі (накладання джгута, тугої пов'язки,
 притиснення артерій);
 проведення місцевої анестезії (інфільтраційна, провідникова та
 новокаїнові блокади);
 промивання шлунку;
 пальцеве обстеження прямої кишки;
 огляд прямої кишки ректальним дзеркалом;
 пальцеве дослідження простати;
 діагностика вроджених вивихів та аномалій розвитку у дітей в
 ранньому віці;
 транспортна іммобілізація;
 накладання шийного комірця;
 катетеризація сечового міхура еластичним катетером у дітей та
 дорослих;
 дослідження рефлекторно-рухової сфери;

дослідження функції черепних нервів;
 дослідження мови, праксису, гнозису;
 дослідження чутливості;
 дослідження координації рухів;
 дослідження менінгеальних симптомів;
 зовнішній огляд ока, кон'юнктиви;
 визначення гостроти зору;
 визначення поля зору;
 вивертання повік для огляду кон'юнктиви;
 офтальмоскопія;
 визначення очного тиску;

Лікувальні маніпуляції:

- промивання кон'юнктивальної порожнини та рогівки
- закладання мазі за повіки
- видалення поверхневих сторонніх тіл з кон'юнктиви
- масаж повік
- закрапування крапель

огляд зовнішнього вуха і барабанної перетинки (отоскопія);
 оцінка гостроти слуху: розмовна мова і шепітна;
 видалення неускладненого стороннього тіла з вуха, горла, носа;
 передня риноскопія;
 фарингоскопія;
 визначення дихальної та нюхової функції носа;
 передня тампонада носа;
 пряма ларингоскопія;
 промивання лакун піднебінних мигдаликів;
 взяття мазка з носу та горла на бактеріологічне та вірусологічне

дослідження;

видалення кліща, що всмоктався;
 невідкладна допомога при:

- зупинці серця і дихання
- колапсі
- гострих порушеннях серцевого ритму
- гіпертонічних кризах
- астматичних станах
- алергічних реакціях
- гіпертермії
- різних формах шоку
- коматозних станах
- гострих отруєннях
- ураженнях електричним струмом, блискавкою
- опіках і відмороженнях
- укусах змій, комах, тварин

- утопленні та удушенні
- пневмотораксі
- кровотечах
- набряку легень
- гострому коронарному синдромі
- тромбоемболії легеневої артерії і магістральних артерій кінцівок
- гострій нирковій недостатності
- гострій печінковій недостатності
- гострій наднирковій недостатності
- судомах
- травмах
- нирковій, жовчній коліці
- гострому психозі

2. Компетентності, які набуваються під час засвоєння навчальної дисципліни

1. Компетенції, які набуваються під час засвоєння навчальної дисципліни:

1. Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я з питань медичного забезпечення військ (сил), інших військових формувань, утворених відповідно до законів України а також цивільного населення, із застосуванням теорії і методів медичної науки, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов і вимог

2. Загальні компетентності (ЗК)

ЗК-3 Здатність використовувати базові теоретичні знання фундаментальних дисциплін для вирішення практичних завдань за призначенням

ЗК-4 Здатність використовувати знання про основні напрямки та методи наукових досліджень для організації наукових досліджень у військово-медичній галузі, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з застосуванням стандартних методик та з використанням програмно-технічних засобів

3. Спеціальні (фахові) компетентності за спеціалізацією (СК) – з врахуванням рекомендацій Всесвітньої організації сімейних лікарів.

СК-1 Здатність до управління первинним контактом з пацієнтом охоплюючи весь спектр проблем із здоров'ям, ефективно і належним чином надавати первинну медичну допомогу, раціонально використовуючи наявні ресурси охорони здоров'я, здійснюючі моніторинг, оцінку, удосконалення якості та безпечності медичної допомоги

СК-2 Здатність застосовувати пацієнт-орієнтований підхід, з урахуванням інтересів пацієнта та розглядати його проблеми в контексті існуючих обставин; надавати тривалу і безперервну допомогу, яка визначається потребами пацієнта

СК-3 Здатність розвивати спеціальні навички вирішення проблем з урахуванням поширеності хвороб та захворюваності прикріпленого населення,

надавати допомогу при захворюваннях на ранніх і недиференційованих стадіях; ефективно та раціонально використовувати діагностичні і лікувальні заходи

СК-4 Здатність до комплексної оцінки пацієнтів, що мають кілька медичних проблем, потребують одночасного лікування як гострих, так і хронічних станів; управляти та координувати профілактичні заходи, лікування, догляд, паліативну допомогу та реабілітацію

СК-5 Здатність до орієнтації на громаду та узгодження з наявними ресурсами медико-санітарних потреб окремих пацієнтів і медико-санітарних потреб суспільства, в якому вони живуть

СК-6 Здатність до цілісного підходу до вирішення проблем із здоров'ям пацієнтів, враховуючи їх фізичні, психологічні, соціальні, культурні особливості

4. Військово-спеціальні компетентності за спеціалізацією (СКв)

СКв-1 Здатність до організації планування заходів медичної служби та здійснення обліку і звітності у військово-медичних підрозділах у мирний та воєнний час

СКв-2 Здатність планувати і здійснювати санітарні, гігієнічні та протиепідемічні заходи в межах військової частини та у польових умовах у мирний та воєнний час

СКв-3 Здатність організувати і здійснювати лікувально-діагностичний процес, лікувально-профілактичні заходи та заходи з військово-лікарської експертизи та донорства серед особового складу військової частини у мирний та воєнний час

СКв-5 Здатність організувати і здійснювати надання невідкладної та екстреної медичної допомоги військовослужбовцям військової частини у мирний час (матеріально-технічне забезпечення)

3. Запланований результат навчання

Згідно з вимогами освітньої програми визначені та сформульовані наступні результати навчання слухачів:

1. Загальна підготовка

РНз-2 Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

РНз-3 Застосовувати методики і технології ведення наукових досліджень з метою підготовки наукових звітів та наукових робіт, публічно виступати з доповідями про результати досліджень

РНз-5 Знати тактики та стратегії спілкування, закони та способи комунікативної поведінки. Вміти приймати обґрунтоване рішення, обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи.

РНз-9 Вміти планувати та проводити власне наукове дослідження конкретних проблемних ситуацій, пов'язаних з військово-професійною діяльністю, робити висновки, представляти результати проведеного дослідження в якості тез доповідей, наукових статей та реалізовувати їх апробацію в наукових

школах, використовувати стандартні методи пошуку, аналізу та обробки матеріалів дослідження

2. Спеціальна підготовка зі спеціалізацією

РНс-1 Вміти ефективно організувати роботу в закладі первинної медичної допомоги, з урахуванням нормативної бази та правових аспектів діяльності лікаря загальної практики-сімейного лікаря, роботу в команді, дбати про безперервний професійний розвиток.

РНс-2 Здійснювати проведення обстеження, ведення пацієнтів з гострими та хронічними ураженнями шкіри. Володіти навичками консультування з питань профілактики захворювань, що передаються статевим шляхом, ведення пацієнтів з венеричними захворюваннями. Забезпечення маршруту пацієнта.

РНс-3 Володіння знаннями щодо основ організації паліативної допомоги, психологічними та психотерапевтичними методиками у паліативних пацієнтів, надавати паліативну допомогу вдома, проводити фармакотерапію больового синдрому.

РНс-4 Вміти консультувати пацієнтів щодо формування здорового способу життя, профілактики захворювань та травматизму, виявлення та корекції факторів ризику найбільш поширених захворювань, проведення скринінгових програм, організувати диспансеризацію населення, визначати покази та протипокази до санаторно-курортного лікування, оформити медичну та обліково-звітну документацію

РНс-5 Здійснювати проведення обстеження, ведення пацієнтів із гострими та хронічними хворобами внутрішніх органів, проведення моніторингу ефективності лікування пацієнтів з хронічними захворюваннями внутрішніх органів, забезпечення маршруту пацієнта. Вміти оцінювати результати лабораторних та інструментальних методів досліджень з метою встановлення клінічного діагнозу, провести експертизу тимчасової непрацездатності, заповнити необхідні документи на ВЛК і МСЕК.

РНс-6 Вміти надавати невідкладну медичну допомогу в межах ресурсів первинної медико-санітарної допомоги, діагностувати стани та проводити реанімаційні заходи та інтенсивну терапію згідно наказів МОЗ та чинних в Україні стандартів, забезпечити маршрут пацієнта.

РНс-7 Мати навички та використовувати в практичній діяльності сучасні принципи профілактики і раннього виявлення злоякісних пухлин, проводити моніторинг лікування онкологічного пацієнта, забезпечення маршруту пацієнта.

РНс-8 Здійснювати проведення обстеження, ведення пацієнтів похилого та старечого віку, застосовувати в практичній діяльності заходи щодо збереження здоров'я літніх людей; проводити координацію роботи мультидисциплінарної команди (родина, друзі, медичні працівники, соціальні служби, психолог); забезпечення маршруту пацієнта.

РНс-9 Здійснювати проведення обстеження, ведення здорових дітей та дітей із гострими та хронічними хворобами; проводити профілактичні заходи, зокрема, імунопрофілактику у дітей, забезпечення маршруту пацієнта.

РНС-10 Вміти проводити обстеження, лікування та надання невідкладної допомоги пацієнтам із гінекологічною патологією, визначати тактику ведення фізіологічної вагітності, фізіологічних пологів та післяпологового періоду, проводити консультування з питань планування сім'ї та підбору метода контрацепції та забезпечити маршрут пацієнта.

РНС-11 Вміти проводити обстеження, лікування та надання невідкладної допомоги пацієнтам із урологічною патологією та забезпечити маршрут пацієнта.

РНС-12 Вміти проводити обстеження, лікування та надання невідкладної допомоги пацієнтам із основними станами, які потребують хірургічного втручання та забезпечити маршрут пацієнта.

РНС-13 Вміти проводити обстеження, лікування, надання невідкладної допомоги та забезпечити маршрут пацієнта з травмами та ортопедичними захворюваннями.

РНС-14 Вміти проводити обстеження та ведення пацієнтів з найбільш поширеними захворюваннями ока та його додаткового апарату, травмах, бойових ураженнях, глаукомі, раптовій втраті зору, забезпечити маршрут пацієнта.

РНС-15 Вміти проводити обстеження та ведення хворих із найбільш поширеними захворюваннями ЛОР-органів; надання невідкладної допомоги; забезпечення маршруту пацієнта.

РНС-16 Вміти проводити обстеження, ведення пацієнтів із гострими та хронічними хворобами нервової системи, надавати невідкладну медичну, забезпечення маршруту пацієнта.

РНС-17 Вміти застосовувати алгоритм первинної діагностики та скринінгу психічних і поведінкових розладів та їх лікування відповідно до протоколів та стандартів МОЗ України. Забезпечення маршруту пацієнта

РНС-18 Вміти проводити обстеження, лікування та надання невідкладної допомоги пацієнтам з гострими та хронічними інфекційними захворюваннями, керуючись наказами МОЗ та чинними в Україні стандартами. Забезпечення маршруту пацієнта. Вміти планувати заходи для запобігання поширення інфекційних хвороб.

РНС-19 Знати основні стратегії щодо протидії епідемії туберкульозу. Вміти проводити раннє виявлення та діагностику туберкульозу. Забезпечення маршруту пацієнта. Знати та вміти застосовувати на практиці моніторинг лікування хворих на туберкульоз.

3. Військово-спеціальна підготовка за спеціалізацією

РНв-1 Організовувати планування заходів медичної служби та здійснення обліку і звітності у військово-медичних підрозділах у мирний та воєнний час

РНв-2 Планувати і здійснювати санітарні, гігієнічні та протиепідемічні заходи в межах військової частини та у польових умовах у мирний та воєнний час

РНв-3 Вміти організувати і здійснювати лікувально-діагностичний процес, лікувально-профілактичні заходи та заходи з військово-лікарської

експертизи та донорства серед особового складу військової частини у мирний та воєнний час

4. Організаційно-методичні вказівки

Лікарська практика проводиться на 1, 2 і 3 роках навчання, складає загалом 1890 годин/63 кредити ECST (1380 годин/46 кредитів у визначених закладах охорони здоров'я Збройних Сил України та профільних відділеннях клінічних баз, 510 годин/17 кредитів у лікувальних закладах за вибором слухача відповідно до наукового спрямування магістерської роботи), з них: на 1-му році навчання - 420 (234+186) годин, на 2-му році навчання – 785 (599+186) годин і на 3-му році навчання – 685 (547+138) годин.

Програма лікарської практики складається з 3-х кредитних модулів (КМ).

КМ 1. Лікарська практика в лікувальних закладах ЗС України 3-4 ролей, на першому році навчання – 420 (234+186) годин (14 кредитів ЄКТС)

КМ 2. Лікарська практика в лікувальних закладах ЗС України 3-4 ролей, на другому роках навчання - 785 (599+186) годин (26,2 кредити ЄКТС).

КМ 3. Лікарська практика і стажування в лікувальних закладах ЗС України 1-2 ролей, на третьому році навчання 685 (547+138) годин (22,8 кредитів ЄКТС).

Базами лікарської практики є заклади охорони здоров'я 1-4 ролей Збройних Сил України (медичні пункти військових частин, медичні роти бригади, гарнізонні госпіталі, військово-медичні клінічні центри, Національний військово-медичний клінічний центр “ГВКГ”, Київський військовий ліцей ім.Івана Богуна), Державної прикордонної служби України, Міністерства внутрішніх справ України, Національної гвардії України, комунальні некомерційні підприємства м. Києва “Консультативно-діагностичний центр дитячий Дарницького району м. Києва”, “Центр первинної медико-санітарної допомоги “Русанівка”, КНП “Київська міська клінічна лікарня швидкої медичної допомоги” та ін.

Слухачі перед початком практики на навчально-методичному інструктажі вивчають програму лікарської практики, заповнюють журнал лікарської практики (на перший, другий чи третій рік), отримують індивідуальне завдання на виконання магістерської роботи від керівника магістерської роботи (додаток 12 до Інструкції..., затвердженої наказом Міністра оборони України від 12.01.2016 № 5). Для забезпечення індивідуальної освітньої траєкторії слухачі вибирають місце проходження частини лікарської практики відповідно до наукового спрямування індивідуального науково-дослідницького завдання та навчального плану.

Тривалість робочого дня слухачів в період лікарської практики дорівнює не менше 8 годин на добу. Практична робота слухачів організовується згідно з розподілом навчального часу цієї програми та розпорядком дня військово-медичної установи. У години самостійної роботи слухачі підвищують свої знання з теоретичної підготовки, чергують по наданню невідкладної медичної допомоги, продовжують працювати з написання вибраної магістерської роботи, а також готують звіт лікарської практики, що є складовою журналу лікарської

практики (додаток 12 до Інструкції (додаток 12 до Інструкції..., затвердженої наказом Міністра оборони України від 12.01.2016 № 5).

Забороняється використовувати слухачів в період лікарської практики не за призначенням, а також на посадах та роботах, які не пов'язані з виконанням вимог програми лікарської практики.

Обладнання, організація роботи і внутрішній порядок у лікувальних закладах повинні бути зразковими і пізнавальними для слухачів. Слухачі повинні активно залучатися до курації хворих, лікарських обходів, асистенції при хірургічних втручаннях, виконання медичних маніпуляцій, прийманню амбулаторних хворих, при цьому слухачі повинні протягом усієї лікарської практики (на першому, другому, третьому роках) виконати у повному обсязі перелік та кількість маніпуляцій (додаток 1).

Слухачі ведуть облік своєї роботи, фіксують кількість виконаних маніпуляцій, операцій у щоденнику (додаток 2), який щотижнево підписується керівником практики, підводячи підсумки виконання програми лікарської практики. В результаті огляду щоденника та бесіди із слухачем потрібно визначити: як повно він використовує час, як виконує індивідуальний план, як визначає рекомендовану літературу і який у нього ступінь з'ясування прочитаного матеріалу, в чому причина, якщо теоретичні питання і практичні навички даються важко. Якщо під час огляду щоденника і бесіди з'ясовується, що слухач неправильно розуміє те чи інше питання, йому потрібно розтлумачити його. Після огляду щоденника керівник підводить підсумки виконання слухачем програми і робить відмітку з оцінкою зробленої роботи, внесення змін і коректив в індивідуальні плани в зв'язку з тими чи іншими змінами контингенту хворих, виявленням слабких сторін у підготовці лікаря та іншими причинами.

Безпосередній керівник лікарської практики від лікувального закладу повинен вимагати від слухачів пояснення кожного явища (симптому), який вони спостерігали у хворого і обґрунтованого підходу до призначення і проведення лікувально-діагностичних заходів, а також вміння провести профілактичне консультування та корекцію шкідливих звичок. Керівник зобов'язаний демонструвати особистий приклад у цьому питанні, простежити у кожному випадку перед слухачами хід своєї думки.

Після завершення лікарської практики на кожному році навчання слухачі складають залік з оцінкою (Розділ IV Інструкції..., затвердженої наказом Міністра оборони України від 12.01.2016 № 5).

У випадку невиконання слухачем програми лікарської практики, або при отриманні незадовільної оцінки на заліку, питання про надання слухачу додаткового часу на виконання програми практики чи відрахування, вирішує начальник УВМА.

Контроль за ходом лікарської практики здійснюється заступниками начальника УВМА, офіцерами навчального відділу, факультету підготовки військових лікарів та викладацьким складом кафедри військової-загальної практики-сімейної медицини.

За підсумками лікарської практики начальник факультету підготовки військових лікарів організовує та проводить конференцію слухачів, які пройшли

практику, із залученням слухачів, які будуть проходити лікарську практику у наступному навчальному році і викладачів навчального закладу.

5. Структура навчальної дисципліни

5.1. Розподіл навчального часу з дисциплін за семестрами та видами навчальних занять дисципліни «Лікарська практика та стажування»

Назва дисципліни	Кількість кредитів, годин Всього	Розподіл навчальних занять за курсами та півріччями					Вид контролю
		1-й курс	2-й курс		3-й курс		
Лікарська практика	63 кредити ECST/ 1890 годин	II- е півріччя	I-е півріччя	II-е півріччя	I-е півріччя	II-е півріччя	Диференційований залік
		420	185	600	300	385	

Примітка: 1 кредит ЄКТС (ECTS) – 30 год.

5.2. Зміст навчальної дисципліни «Лікарська практика та стажування»

№ з/п	Напрямок (рівень) проходження лікарської практики та рік навчання	Кількість годин/кредитів ECST (з них за вибором слухача)
1	КМ 1. Лікарська практика в лікувальних закладах ЗС України 3-4 ролей на першому році навчання	420(186)/14
2	КМ 2. Лікарська практика в лікувальних закладах ЗС України 3-4 ролей, на другому році навчання	785(186)/26,1
3	КМ 3. Лікарська практика в лікувальних закладах ЗС України 1-2 ролей, на третьому році навчання	685(138)/22,8
Всього за три роки		1890/63 (510/17)

Примітка: 1 кредит ЄКТС (ECTS) – 30 год.

Тема № 1. Внутрішні хвороби

1.1 Ведення пацієнтів із найбільш поширеними хворобами серцево-судинної системи. Удосконалення опитування та фізикального обстеження,

навичок обґрунтування, формулювання діагнозу, призначення лікування у пацієнтів із найбільш поширеними захворюваннями серцево-судинної системи (артеріальна гіпертензія, атеросклероз, ішемічна хвороба серця; порушення серцевого ритму та провідності, серцево-судинна недостатність, некоронарогенні захворювання серця; соматоформна вегетативна дисфункція; перикардити; інфекційний ендокардит; вади серця). Відпрацьовуються навички профілактичного консультування та формування здорового способу життя.

1.2. Ведення пацієнтів із найбільш поширеними гострими та хронічними станами і хворобами кістково-м'язової системи. Відпрацювання навичок та вмінь з опитування, фізикального обстеження, інтерпретації даних лабораторних та інструментальних досліджень, диференційної діагностики, формулювання діагнозу, призначення лікування у хворих: з суглобовим синдромом, болем у спині; гострою ревматичною лихоманкою; реактивними артритами, хронічними запальними захворюваннями суглобів (ревматоїдний артрит, спондилоартрит), остеоартрозом, остеопорозом; подагрою; системними захворюваннями сполучної тканини; системними васкулітами.

1.3. Ведення пацієнтів із найбільш поширеними станами, гострими та хронічними хворобами органів дихання. Відпрацювання навичок та вмінь з опитування, фізикального обстеження, інтерпретації даних лабораторних та інструментальних досліджень, диференційної діагностики, формулювання діагнозу, призначення лікування у хворих на бронхіти, ХОЗЛ, бронхіальну астму, пневмонію, захворювання плеври, легеневе серце, на алергічні захворювання, гнійно-деструктивні захворювання легень.

1.4 Ведення пацієнтів із найбільш поширеними гострими та хронічними станами і хворобами органів травлення. Відпрацювання навичок та вмінь з опитування, фізикального обстеження, інтерпретації даних лабораторних та інструментальних досліджень, диференційної діагностики, формулювання діагнозу, призначення лікування у хворих на: функціональні захворювання стравоходу, шлунку, жовчовивідних шляхів, кишківника; ГЕРХ, дивертикули стравоходу, грижи стравохідного отвору діафрагми; гастрити, дуоденіти, виразкову хвороба шлунку та дванадцятипалої кишки; ентеропатії, хронічні коліти, неспецифічні запальні захворювання кишківника, синдром дисбактеріозу; гострі та хронічні холецистити, холестероз жовчного міхура; хронічні і гострі панкреатити та порушення секреторної функції; жирову хвороба печінки, алкогольну хворобу печінки, хронічні гепатити вірусної, метаболічної, токсичної етіології, цироз печінки; доброякісні і злоякісні утворення органів травлення.

1.5. Ведення пацієнтів із найбільш поширеними гострими та хронічними станами і хворобами ендокринної системи. Відпрацювання навичок та вмінь з опитування, фізикального обстеження, інтерпретації даних лабораторних та інструментальних досліджень, диференційної діагностики, формулювання діагнозу, призначення лікування у хворих на: цукровий діабет, хвороби щитоподібної залози (дифузний токсичний зоб, гіпотиреоз, тиреоїдити, рак щитоподібної залози), парашитовидних залоз (гіпер- та гіпопаратиреоз), хвороби гіпоталамо-гіпофізарної ділянки, захворювання наднирників, ожиріння.

1.6 Ведення пацієнтів із найбільш поширеними станами, гострими та хронічними хворобами нирок і сечовивідних шляхів. Відпрацювання навичок та вмінь з опитування, фізикального обстеження, інтерпретації даних лабораторних та інструментальних досліджень, диференційної діагностики, формулювання діагнозу, призначення лікування у хворих на: ХХН, гострі та хронічні гломерулонефрити, гострі та хронічні пієлонефрити, гостру ниркову недостатність (гостре пошкодження нирок). сечокам'яну хворобу. Дієтотерапія при захворюваннях нирок.

1.7. Ведення пацієнтів із найбільш поширеними гострими та хронічними імунними розладами та хворобами органів кровотворення. Відпрацювання навичок та вмінь з опитування, фізикального обстеження, інтерпретації даних лабораторних та інструментальних досліджень, диференційної діагностики, формулювання діагнозу, призначення лікування у хворих на: анемії (залізодефіцитні, мегалобластні, гемолітичні, гіпопластичні), гострі та хронічні лейкози, геморагічні діатези.

2. Інфекційні хвороби. Відпрацьовуються навички та вміння проведення обстеження, ведення пацієнтів із гелмінтозами, лихоманкою, симптомами ГРВІ, діареї ним синдромом, COVID-19.

3. Неврологія. Відпрацьовуються навички та вміння проведення обстеження, ведення пацієнтів із гострими та хронічними найбільш поширеними хворобами нервової системи (захворювання периферійного відділу нервової системи; судинні захворювання нервової системи; інфекційно-запальні, демієлінізуючі та дегенеративні хвороби нервової системи; епілепсія та епілептичні синдроми; травми та наслідки травм нервової системи; новоутворення нервової системи); вміння надавати екстрену медичну допомогу на підставі діагнозу невідкладного стану в неврології

4. Дерматовенерологія. Відпрацювання навичок щодо проведення обстеження, ведення пацієнтів з гострими та хронічними ураженнями шкіри (піодермії, інфекційні еритеми, захворювання придатків шкіри, шкірні прояви васкулітів; дерматозоозози; вірусні дерматози, мікози; дерматити, токсикодермії; екзема; сверблячі дерматози; шкірні прояви дифузних захворювань сполучної тканини; псоріаз; парапсоріаз; червоний плоский лишай; новоутворення шкіри); оволодіння навичками консультування з питань профілактики захворювань, що передаються статевим шляхом, ведення пацієнтів з венеричними захворюваннями (гонорея; сифіліс); СНІД

5. Фтизіатрія. Відпрацювання навичок раннього виявлення та діагностики туберкульозу, моніторингу лікування та методів лікування хворих на туберкульоз (первинний туберкульоз легень у дорослих; дисемінований туберкульоз легень; туберкульозний менінгіт; вогнищевий туберкульоз легень; інфільтративний туберкульоз; туберкульоз плеври та плеврити).

6. Психологічне і психічне здоров'я. Первинна діагностика та скринінг психічних і поведінкових розладів. Невідкладні стани в психіатрії. Психологічна реабілітація військовослужбовців. Посттравматичний стресовий розлад. Шизофренія. Афективні психози. Епілепсія. Пограничні стани. Психопатії та акцентуація особистості. Психогенії та неврози. Алкоголізм. Наркоманії та

токсикоманії. Психічні розлади при соматичних захворюваннях. Клінічна психофармакологія.

7. Ведення пацієнтів похилого та старечого віку. Проведення обстеження та ведення пацієнтів похилого та старечого віку з гострими та хронічними захворюваннями, застосовувати в практичній діяльності заходи щодо збереження здоров'я літніх людей. Попередження, виявлення та усунення поліпрагмазії, ятрогенії тощо. Проведення координаційної роботи мультидисциплінарної команди

8. Паліативна допомога. Оволодіння знаннями щодо основ організації паліативної допомоги, навичками психологічних та психотерапевтичних методик у паліативних пацієнтів; фармакотерапія больового синдрому.

9. Педіатрія. Ведення здорових дітей та підлітків. Ведення дітей та підлітків із найбільш поширеними хворобами внутрішніх органів. Профілактична робота з дітьми. Консультування з приводу харчування дітей. Робота з дітьми першого року життя Робота в кабінеті щеплень Ведення пацієнтів із дитячими інфекціями

10. Амбулаторно-поліклінічна хірургія. Защемлені грижі. Гострий холецистит. Апендицит. Гострий панкреатит. Гостра кишкова непрохідність. Диференційна діагностика при болях в животі. Кровотеча із органів травлення. Легеневі кровотечі. Гострі гнійні запалення м'яких тканин. Мастити. Ускладнення виразкової хвороби шлунку. Хвороби оперованого шлунку. Захворювання периферійних артерій. Захворювання вен. Переливання крові та кровозамінників. Захворювання прямої кишки.

11. Травматологія і ортопедія. Оцінка загальний стан хворого (постраждалого): обстеження стану кістково-м'язового апарату, серцево-судинної системи, органів дихання, органів черевної порожнини, сечовивідної, ендокринної, нервової систем, вуха, горла, носа, органу зору. Невідкладної допомоги пацієнтам з травмами. Забезпечення маршруту пацієнта з травмами та ортопедичними захворюваннями.

12. Офтальмологія Проведення офтальмологічного обстеження. Ведення пацієнтів з найбільш поширеними захворюваннями ока та його придаткового апарату ока, травмах, бойових ураженнях, глаукомі, раптовій втраті зору.

13. Оториноларингологія. Відпрацювання навичок щодо проведення ЛОР-обстеження; ведення пацієнтів різного віку із запальними захворюваннями ЛОР-органів

14. Урологія. Відпрацювання навичок щодо проведення обстеження, лікування та надання невідкладної допомоги пацієнтам із урологічною патологією, керуючись наказами МОЗ та чинними в Україні стандартами. Забезпечення маршруту пацієнта (гострі запальні захворювання сечостатевої системи; сечокам'яна хвороба; новоутворення сечостатевої системи; закриті ушкодження сечостатевої системи; диференціальна діагностика урологічних захворювань).

15. Акушерство і гінекологія. Відпрацювання навичок обстеження, визначення тактики ведення фізіологічної вагітності, фізіологічних пологів та післяпологового періоду. Консультування з питань планування сім'ї та підбору

метода контрацепції. Ведення пацієнтів з найбільш поширеними гінекологічними захворюваннями (запальні специфічні та неспецифічні захворювання жіночих статевих органів; маткові кровотечі у різні вікові періоди життя жінки (аномальні маткові кровотечі); порушення розвитку та функції репродуктивної системи; ендометріоз та дистрофічні і гіперпластичні процеси, пухлини органів репродуктивної системи жінки) Діагностування невідкладних станів в гінекології, що потребують екстреної хірургічної допомоги

16. Онкологія. Відпрацювання навичок скринінгу та раннього виявлення злоякісних новоутворень. Відпрацювання навичок щодо діагностики, диференційної діагностики та принципів лікування новоутворень (злоякісні пухлини щитоподібної залози: доброякісні та злоякісні пухлини середостіння, шлунку; рак легень; пухлини плеври; рак шлунку; рак печінки; рак тонкої кишки; рак товстої кишки; позачеревних пухлин, в т.ч. злоякісних пухлин нирок; передрак та рак шкіри; раку нижньої губи; пухлини молочної залози; пухлини кісток).

17. Догоспітальна невідкладна медична допомога та початкова стабілізація пацієнтів. Встановлення невідкладного стану. Визначення лікувального протоколу з медицини невідкладних станів. Надання догоспітальної невідкладної медичної допомоги відповідно до затверджених протоколів з медицини невідкладних станів в межах ресурсів первинної медико-санітарної допомоги (анафілактичний шок, інфекційно-токсичний шок, гостра серцева, судинна, недостатність, гіпертермічний синдром; гіпертонічний криз, астматичний стан, алергічні реакції, ураження електричним струмом, блискавкою, опіки, відмороження; укуси змій, комах, тварин; утолення та удушення; пневмоторакс; кровотеча; набряк легень; гострий коронарний синдром; тромбоемболії легеневої артерії і магістральних артерій кінцівок; гостра ниркова недостатність, гостра печінкова недостатність; гостра наднирникова недостатність; судоми; травми; гострий психоз; ниркова та печінкова колька; отруєння невідомою речовиною)

18. Реаніматологія та інтенсивна терапія. Діагностика станів, які потребують проведення реанімаційних заходів та інтенсивної терапії; проведення реанімаційних заходів та інтенсивної терапії пацієнтів згідно наказів МОЗ та чинних в Україні стандартів (загальна реаніматологія та інтенсивна терапія, шоківі стани, коматозні стани, гострі отруєння).

19. Клінічна лабораторна діагностика та функціональна діагностика. Оволодіння навичками трактування лабораторних і інструментальних методів дослідження у внутрішній медицині з метою встановлення клінічного діагнозу (загальний клінічний аналіз крові; дослідження сечі, калу; дослідження харкотиння (мокроти); дослідження вмісту шлунку, жовчі; біохімічне дослідження крові).

Під час проходження лікарської практики в лікувальних закладах ЗС України 1-2 ролей слухачі відпрацьовують питання за типовими штатними посадами цих лікувальних закладів: відпрацьовуються навички та вміння з опитування, фізикального обстеження, інтерпретації даних лабораторних та

інструментальних досліджень, диференційної діагностики, формулювання діагнозу, призначення лікування у хворих з терапевтичною та хірургічною патологією; управління медичною службою; організації надання планової і невідкладної медичної допомоги; організації та проведення санітарно-гігієнічних і протиепідемічних заходів; організації первинної та вторинної профілактики при основних захворюваннях внутрішніх органів; організації та проведення медичного огляду військово-лікарської комісії; організації та відбору на санаторне-курортне лікування; організації диспансеризації військовослужбовців; організації медичного забезпечення особового складу ЗС України та діяльності військово-медичних закладів; військової освіти, науки та бойової підготовки медичної служби. Вивчаються та відпрацьовуються питання етики та деонтології в практиці лікаря загальної практики-сімейної медицини.

Під час проходження лікарської практики в лікувальних закладах ЗС України 3-4 ролей слухачі відпрацьовують питання за типовими штатними посадами цих лікувальних закладів питання: діяльності військово- медичних закладів; військової освіти, науки та бойової підготовки медичної служби.

5.3. Розподіл навчального часу з дисципліни «Лікарська практика»

№ з/п	ЗМ та дисципліни	Кількість навчальних годин/
КМ 1. Лікарська практика в лікувальних закладах ЗС України 3-4 ролей на першому році навчання		420
ЗМ1.1	Інфекційні хвороби	72
ЗМ1.2	Неврологія	72
ЗМ1.3	Акушерство і гінекологія	72
ЗМ1.4	Урологія.	36
ЗМ1.5	Офтальмологія	72
ЗМ1.6	Оториноларингологія.	72
ЗМ1.7	Фтизіатрія	24
КМ 2. Лікарська практика в лікувальних закладах ЗС України 3-4 ролей, на другому році навчання		785
ЗМ.2	Внутрішні хвороби	785
2.1	Ведення пацієнтів із найбільш поширеними хворобами серцево-судинної системи.	137
2.2	Ведення пацієнтів із найбільш поширеними гострими та хронічними станами і хворобами кістково-м'язової системи.	108
2.3	Ведення пацієнтів із найбільш поширеними станами, гострими та хронічними хворобами органів дихання.	108
2.4	Ведення пацієнтів із найбільш поширеними гострими та хронічними станами і хворобами органів травлення.	108
2.5	Ведення пацієнтів із найбільш поширеними гострими та хронічними станами і хворобами ендокринної системи.	108
2.6	Ведення пацієнтів із найбільш поширеними станами, гострими та хронічними хворобами нирок і сечовивідних шляхів.	108
2.7	Ведення пацієнтів із найбільш поширеними гострими та хронічними імунними розладами та хворобами органів кровотворення.	108
КМ3 Лікарська практика в лікувальних закладах ЗС України 1-2 ролей, на третьому році навчання		685
ЗМ3.1	Клінічна лабораторна діагностика та функціональна діагностика	36

ЗМЗ.2	Догоспітальна невідкладна медична допомога та початкова стабілізація пацієнтів	72
ЗМЗ.3	Реаніматологія та інтенсивна терапія	72
ЗМЗ.4	Амбулаторно-поліклінічна хірургія	108
ЗМЗ.5	Травматологія і ортопедія	73
ЗМЗ.6	Педіатрія	108
ЗМЗ.7	Паліативна допомога	36
ЗМЗ.8	Психологічне і психічне здоров'я	36
ЗМЗ.9	Ведення пацієнтів похилого та старечого віку	36
ЗМЗ.10	Дерматовенерологія	72
ЗМЗ.11	Онкологія	36
Всього		1890

6. Індивідуальні завдання

Реферативний огляд наукової медичної літератури та відпрацювання завдань згідно тематики магістерської роботи.

7. Методи навчання.

За джерелами знань використовують методи навчання: словесні, наочні, практичні.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи: пояснювальний, репродуктивний, проблемного викладу, частково-пошуковий (евристичний), дослідницький.

За системним підходом: стимулювання та мотивація; контроль та самоконтроль.

За основними етапами процесу: формування знань; формування умінь і навичок; застосування знань; узагальнення; закріплення; перевірка.

8. Види контролю та методи їх проведення

Види контролю:

- Поточний контроль;
- Модульні підсумкові контроль
- Підсумковий (диференційований залік).

Методи оцінювання результатів навчання

1. Індивідуальне усне опитування.
2. Індивідуальний контроль практичних дій та отриманих результатів

9. Розподіл балів, які отримують слухачі

Максимальна кількість балів, яку слухач може набрати під час лікарської практики, дорівнює 125 балам. За залік слухач може набрати максимально 80 балів.

Рейтингова оцінка слухача з дисципліни складається з балів, що він отримує **під час вивчення дисципліни**:

- КМ1. Ступенем оволодіння практичних навиків за 7 ЗМ;
- КМ 2. Ступенем оволодіння практичних навиків за 1 ЗМ (7 тем);
- КМ 3 Ступенем оволодіння практичних навиків за 11 ЗМ.

Бали, які слухач отримав під час всіх передбачених семінарських та практичних занять складають 60 % від рейтингової оцінки, за залік – 40 % відповідно. Підвищити оцінку можливо за рахунок виконання індивідуального завдання.

Система оцінювання за дисципліну

Опанування практичними навичками під час проходження дисципліни «Лікарська практика» залежить від ступеня опанування практичними навичками за кожною дисципліною:

- повне опанування практичними навичками 5;
- засвоїв практичні навички 4;
- частково засвоїв навички 3
- слухач ознайомлений з навичками 2.

Примітка: ознайомлений - від 0% до 25%; **часткове засвоєння** - від 26% до 50%; **засвоїв** - від 51% до 75%; **оволодів** - від 76% до 100%

Максимальна та мінімальна кількість балів під час проходження лікарської практики в змістовних модулях наведена в таблиці:

Критерій	КМ1	КМ2	КМ3
Кількість дисциплін	7	7	11
Максимальна кількість балів	35	35	55
Мінімальна кількість балів	21	21	33

Індивідуальне завдання

Вага індивідуального завдання не повинна перевищувати коефіцієнт 0,1 від загальної кількості балів. За відпрацьоване індивідуальне завдання слухачів отримує від 5 до 9 балів.

Критерії оцінювання занять з дисципліни «Лікарська практика».

Тема	Максимальний бал	Мінімальний бал
КМ1		
ЗМ1.1	5	3
ЗМ1.2	5	3
ЗМ1.3	5	3
ЗМ1.4	5	3

ЗМ1.5	5	3
ЗМ1.6	5	3
ЗМ1.7	5	3
КМ2		
Тема 1	5	3
Тема 2	5	3
Тема 3	5	3
Тема 4	5	3
Тема 5	5	3
Тема 6	5	3
Тема 7	5	3
КМ3		
ЗМ3.1	5	3
ЗМ3.2	5	3
ЗМ3.3	5	3
ЗМ3.4	5	3
ЗМ3.5	5	3
ЗМ3.6	5	3
ЗМ3.7	5	3
ЗМ3.8	5	3
ЗМ3.9	5	3
ЗМ3.10	5	3
ЗМ3.11	5	3
Всього	125	75
Індивідуальне завдання	20	12
Залік	80	48
Разом сума балів	225	135

Умови допуску до диференційованого заліку

Залік здійснюється по завершенню вивчення всіх тем дисципліни.

Слухач допускається до диференційованого **заліку**, якщо він до початку заліку ліквідував заборгованість за всіма видами робіт, які передбачені робочим навчальним планом (робочою програмою навчальної дисципліни) та при вивченні дисципліни набрав кількість балів, не меншу за мінімальну (87 балів).

Слухач, який набрав протягом семестру рейтингову оцінку з кредитного модуля менше за 87 балів, до заліку не допускається. Він отримує оцінку F «не зараховано» з обов'язковим повторним вивченням дисципліни».

Критерії оцінювання заліку

Максимальна кількість балів, що може отримати слухач за залік дорівнює 80, а мінімальна – 48.

Критерії	Бали
повна відповідь на питання білету	80
не повна відповідь на питання білету	64
часткова відповідь на питання білету	48
відповідь на питання білету містить грубі помилки	0

Порядок застосування рейтингової системи оцінювання

Рейтингова система оцінювання успішності з навчальної дисципліни доводиться слухачам на першому занятті.

Рейтингова оцінка (сума балів), яку слухач набрав з навчальної дисципліни за результатом всіх видів навчальних занять, доводиться до нього на останньому занятті.

Рейтингова оцінка (в балах) навчальної дисципліни визначається як сума рейтингового балу, що слухач набрав протягом навчальних занять, виконання індивідуального завдання та рейтингового балу за результатами відповідей на заліку.

Для визначення оцінки за шкалою ЄКТС та національною шкалою рейтингова оцінка (в балах) навчальної дисципліни переводиться згідно з таблицею.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Рейтенгова оцінка	Відсоткове співвідношення	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
			для екзамену та диференційованого заліку	для заліку
202-225	90-100	A	відмінно	зараховано
185-201	82-89	B	добре	
169-184	75-81	C		
151-168	67-74	D	задовільно	
135-150	60-66	E		
79-134	35-59	FX	незадовільно	не зараховано
1-78	1-34	F		

Навчальна дисципліна зараховується слухачу, якщо він набрав не менше 135 балів (75 за поточну діяльність, 12 за індивідуальне завдання та 48 за залік).

Отримані результати вносять до відомості обліку успішності

10. Рекомендована література.

1. Актуальні питання алергології у практиці сімейного лікаря: навчальний посібник / Ю.В. Вороненко та ін. Київ: Заславський О.Ю., 2016. 324 с.

2. Актуальні питання внутрішніх хвороб у практиці сімейного лікаря: навч. посіб. для лікарів-інтернів і лікарів – слухачів закладів (факультетів) післядипломної освіти / Ю.В. Вороненко, О.Г. Шекера, Л.В. Хімїон та ін.; К.,

Вид-ць Заславський О.Ю., 2016. – 600 с. Режим доступу: Навчальний портал УВМА (<https://mcdl.mil.gov.ua/>)

3. Актуальні питання медицини невідкладних станів у практиці сімейного лікаря: навчальний посібник / Ю.В. Вороненко та ін. Київ: Заславський О.Ю., 2016. 124 с.

4. Актуальні питання педіатрії у практиці сімейного лікаря: навчальний посібник / Ю.В. Вороненко, О.Г. Шекера, В.В. Бережний та ін.; Київ: Заславський О.Ю., 2015.- 342с.

5. Актуальні питання психіатрії у практиці сімейного лікаря: навчальний посібник / Ю.В. Вороненко, О.Г. Шекера, В.Д. Мішиєв та ін.; Київ: Заславський О.Ю., 2018.- 144с.

6. Актуальні питання радіаційної медицини у практиці сімейного лікаря: навчальний посібник / Ю.В. Вороненко, О.Г. Шекера, Д.С. Мечев та ін.; Київ: Заславський О.Ю., 2017 – 208с

7. Актуальні питання гастроентерології в практиці сімейного лікаря : навч. посіб. / В.М. Ждан, К.Є. Іщейкін, М.Ю. Бабаніна, О.Є. Кітура. – Полтава, 2015. – 130 с.

8. Актуальні питання геронтології і геріатрії у практиці сімейного лікаря: навчальний посібник / Ю.В. Вороненко, О.Г. Шекера, Л.А. Стаднюк та ін.; Київ: Заславський О.Ю., 2015 -530с.

9. Актуальні питання ендокринології у практиці сімейного лікаря: навчальний посібник / Ю.В. Вороненко, О.Г. Шекера, Б.М. Маньковський та ін.; Київ: Заславський О.Ю., 2019.- 132с

10. Акушерство і гінекологія. Підручник: у 2-х томах. Т. 1. – Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2005. – 472с.

11. Акушерство і гінекологія. Підручник: у 2-х томах. Т. 2. – Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2005. – 420с.

12. Алгоритми практичних навиків в педіатрії.: навчальний посібник. Тернопіль.: Укрмедкнига, 2003. – 172 с. [Електронний ресурс]. — Пошук за реквізитами: https://tdmuv.com/books/Alhorytmy_p.pdf

13. Безкоровайна І.М., Ряднова В.В., Воскресенська Л.К. Алгоритми практичних навичок з офтальмології для лікарів-інтернів за фахом «Загальна практика – сімейна медицина»: навчальний посібник. [Електронний ресурс]. - Пошук за реквізитами: http://elib.umsa.edu.ua/jspui/bitstream/umsa/862/1/Algoritmy_praktichnyh.pdf

14. Вороненко Ю.В., Губський Ю.І. Актуальні питання паліативної та хоспісної допомоги в практиці сімейного лікаря: навчальний посібник. Київ, 2017. Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://www.academia.edu/33323632/Вороненко_Ю_В_Шекера_О_Г_Губський_Ю_І_та_ін_Актуальні_питання_паліативної_та_хоспісної_допомоги_у_практиці_сімейного_лікаря_Навч_посібник_для_лікарів_інтернів_і_лікарів_слухачів_за_кладів_факультетів_післядипломної_освіти_К_Видавець_Заславський_О_Ю_2015_208_с_A5_cору_pdf

15. Галузеві стандарти та клінічні настанови з при паталогії крові та органів кровотворення / Державний Експертний Центр МОЗ України

[Електронний ресурс]. – Режим посилання: https://dec.gov.ua/cat_mtd/galuzevi-standarti-ta-klinichni-nastanovi/.

16. Дерматологія, венерологія: підручник / За редакцією В.І. Степаненка. – К.: Д 36 КІМ, 2012. – 848 с., 253.

17. Дисліпідемії: діагностика, профілактика та лікування. Методичні рекомендації Українського товариства з атеросклерозу, Асоціації кардіологів України. Київ, 2017. 44 с.

18. Домедична допомога в умовах бойових дій: альбом /В. Д. Юрченко, В. О. Крилюк, А. А. Гудима [та ін.]. – Тернопіль : ТДМУ ; Укрмедкнига, 2014. – 76 с. [Електронний ресурс]. – Режим посилання: https://www.urc.org.ua/images/Pre-Medical-Aid_WEB.pdf

19. Европейские рекомендации по ведению пациентов с гипертрофической кардиомиопатией: ключевые положения //«Здоров`я України». Тематичний номер «Кардіологія, Ревматологія, Кардіохірургія». - 2015. - № 1 (38). – С. 52-53, 56-57.[Електронний ресурс]. - Режим доступу до ресурсу: <https://health-ua.com/article/5094-evropejskie-rekomendacii-po-vedeniyu-patcientov-s-gipertroficheskoy-kardio>

20. Екстрена (швидка) медична допомога: підручник / І.С. Зозуля, та ін.; за ред. І.С Зозулі. 3-є вид., переробл. і допов. Київ.: ВСВ “Медицина”, 2017. 778 с.

21. Екстрена медична допомога військовослужбовцям на догоспітальному етапі в умовах збройних конфліктів: Навчальний посібник. / Бадюк М.І., Ковида Д.В., Микита О.О., Козачок В.Ю., Серeda І.К., Швець А.В.; За редакцією професора Бадюка М.І. – К.: СПД Чалчинська Н.В., 2018. – 204 с.

22. Екстренна медична допомога: догоспітальний етап»: наказ МОЗ України №1269 від 05.06.2019 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-05062019--1269-pro-zatverdzhennja-ta-vprovadzhennja-mediko-tehnologichnih-dokumentiv-zi-standartizacii-ekstrenoi-medichnoi-dopomogi>

23. Ендокринологія: підручник для студ. вищих мед. навч. закладів / [П.М. Боднар, Г.П. Михальчишин, Ю.І. Комісаренко та ін.]; за ред. Ю.І. Комісаренко, Г.П. Михальчишин. Вид 5-те, оновл. та доповн. Вінниця: Нова Книга, 2020. 536 с.

24. Еталони практичних навиків для лікарів загальної практики – сімейної медицини: навчально-методичний посібник / Під ред. академіка НАМН , проф. Вороненка Ю.В., проф. Лисенка Г.І. Київ, 2013. 624 с. Режим доступу: Навчальний портал УВМА (<https://mcdl.mil.gov.ua/>)

25. Іванов Д.Д., Корж О.М. Нефрологія в практиці сімейного лікаря: навч.-метод.посіб.– 3-тє вид., переробл. і доповн. Донецьк, Вид-ць Заславський О.Ю., 2014. – 464с.

26. Інфекційні хвороби / за ред. О.А. Голубовської. – К.: ВСВ «Медицина», 2012. – 724 с.

27. Клінічний протокол надання медичної допомоги хворим на інфекційний ендокардит нативних та штучних клапанів серця. - [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу <http://www.webcardio.org/klinichnyj-protokol->

nadannya-medychnoji-dopomoghy-khvorym-na-infektsijnyj-endokardyt-natyvnykh-ta-shtuchnykh-klapaniv-sertsya.aspx

28. Клінічні практичні настанови KDIGO2012 щодо визначення та контролю хронічної хвороби нирок // Іванов Д.Д., Пиріг Л.А., Іванова М.Д. Газета «Новости медицины и фармации». № 14 (465). 2013

29. Клінічні рекомендації з діагностики та лікування гострої серцевої недостатності: оновлення 2014 року. Спільні рекомендації Асоціації кардіологів, Асоціації з невідкладної кардіології та Асоціації анестезіологів-реаніматологів України/ А. М. Пархоменко та співавт./ Український кардіологічний журнал. – 2014. - №2. – С.5-37.

30. Коляденко В.Г., Степаненко В.І., Федорич П.В., Скляр С.І. Шкірні та венеричні хвороби. – К.: МП Леся, 2011. – 424 с.

31. Методи клінічного обстеження і семіотика інфекційних захворювань: навчальний посібник/ За ред. Трихліба В.І. – К: СПД Чалчинська Н.В., 2017. – 612 с.

32. Надання медичної допомоги пораненим, травмованим, ураженим та хворим військовослужбовцям, а також тимчасового їх утримання до евакуації на наступні рівні медичного забезпечення (етапи медичної евакуації) (Роль 1 – S-7.2.5.) / Єдиний перелік (каталог) спроможностей Міністерства оборони України, Збройних Сил України та інших складових Сил Оборони [Медичне забезпечення]: затв. Міністром оборони України 09.12.2019. С. 470-472.

33. Надання першої лікарської, а за окремим напрямками – кваліфікованої медичної допомоги в амбулаторних умовах, а також організація та надання встановлених видів медичної допомоги особовому складу ЗСУ у визначеній зоні відповідальності (Роль 2 – S-7.2.3.) / Єдиний перелік (каталог) спроможностей Міністерства оборони України, Збройних Сил України та інших складових Сил Оборони [Медичне забезпечення]: затв. Міністром оборони України 09.12.2019. С. 466-468.

34. Невідкладна допомога при інфекційних хворобах: метод. вказ. для підготовки лікарів-інтернів, слухачів передатестаційних циклів зі спеціальності "Медицина невідкладних станів" / упор. А.А. Хижняк, С.С. Дубівська. – Харків: ХНМУ, 2013. – 76 с.

35. Невідкладна медична допомога у загальній лікарській практиці / За ред. Зозулі І.С., Матюхи Л.Ф. Київ, 2015. 490 с.

36. Невідкладні стани: підручник. Вид. четверте, доп. та пер. / М.С. Регеда, В.Й. Кресюн та ін.. за редакцією М.С. Регеди, - Львів: "Магнолія 2006", 2008. – 844 с.

37. Новий клінічний протокол із застосування антиретровірусних препаратів для лікування та профілактики ВІЛ-інфекції: наказ Міністерства охорони здоров'я України 05.06.2019 №1292. - Режим доступу: https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2020/07/2019_1292_dod_vil_ditdor.pdf

38. Обзор рекомендаций AMERICAN HEART ASSOCIATION обзор по СЛР и неотложной и неотложной помощи при сердечно-сосудистых заболеваниях от 2020 г. [Електронний ресурс]. — Пошук за реквізитами: <http://webmed.irkutsk.ru/doc/pdf/aha.pdf>

39. Організація надання невідкладної медичної допомоги у військових частинах (закладах) Збройних Сил України (Методичні рекомендації)/В.Б. Андронатій та співавт./ Київ, 2014, 144 с.
40. Організація та проведення військово-лікарської експертизи у ЗСУ (S-7.2.9.) / Єдиний перелік (каталог) спроможностей Міністерства оборони України, Збройних Сил України та інших складових Сил Оборони [Медичне забезпечення]: затв. Міністром оборони України 09.12.2019. С. 477-478.
41. Ортопедія і травматологія: підручник для лікарів-інтернів і лікарів-слухачів закладів післядипломної освіти /за ред. М.І. Хвисяюка; МОЗ України; ХМАПО. - Х.: Оберіг, 2013. - 656 с.
42. Основи догляду за дітьми. Техніка лікувальних процедур і маніпуляцій: навчальний посібник /О. В. Тяжка, А. М. Антошкіна, М. М. Васюкова [та ін.]; за ред. О. В. Тяжкої. – К. : Медицина, 2013. – 151 с.
43. Офтальмологічні захворювання в практиці сімейного лікаря: невідкладні стани, червоне око, підбір контактної корекції зору. [Електронний ресурс]. — Пошук за реквізитами: https://health-ua.com/multimedia/userfiles/files/2019/ZU_22_2019/ZU_22_2019_str_34_35.pdf
44. Планування, організація та проведення заходів медичного забезпечення військовослужбовців у мирний час та особливий період (S-7.1.3.) / Єдиний перелік (каталог) спроможностей Міністерства оборони України, Збройних Сил України та інших складових Сил Оборони [Медичне забезпечення]: затв. Міністром оборони України 09.12.2019. С. 461-462.
45. Порядок проведення серцево-легеневої реанімації з використанням автоматичного зовнішнього дефібрилятора: наказ Міністерства охорони здоров'я України № 398 від 16.06.2014 . [Електронний ресурс]. — Пошук за реквізитами: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-14#Text>
46. Практичні навички з загального та спеціального догляду за хірургічними хворими / О. В. Лігоненко, І.О. Чорна, А.Б. Зубаха [та ін.]. – Полтава, 2016. – 327 с.
47. Практична офтальмологія : навч. посіб. / С. Е. Лекішвілі. – Суми : Сумський державний університет, 2015. – 234 с. [Електронний ресурс]. — Пошук за реквізитами: <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/47489/1/opthalmology.pdf;jsessionid=A215B8772C7AB4B8FF48711816682A1A>
48. Практичні навички в ревматології. Навчальний посібник. / Під ред. чл. – кор. АМН України, проф. В.М. Коваленка, проф. Н.М. Шуби – К.: Моріон, 2008. – 255с.
49. Про визначення механізму надання вторинної (спеціалізованої) і третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги військовослужбовцям, які беруть участь в антитерористичній операції та здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації та/або в умовах запровадження воєнного чи надзвичайного стану: наказ Міністерства оборони України і Міністерства охорони здоров'я України від 07.02.2018 № 49/180. Дата оновлення 14.09.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0252-18/print>.

50. Про внесення змін до Календаря профілактичних щеплень в Україні та Переліку медичних протипоказань до проведення профілактичних щеплень наказ МОЗ України № 2070 від 11.10.2019. [Електронний ресурс]. — Пошук за реквізитами: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE34153.html

51. Про внесення змін до Стандартів медичної допомоги «Коронавірусна хвороба (COVID-19): наказ МОЗ України від 17.09.2020 № 2122. - Режим доступу: <https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-17092020--2122pro-vnesennja-zmin-do-standartiv-medichnoi-dopomogi-koronavirusna-hvoroba-covid-19>

52. Про затвердження Воєнно-медичної доктрини України: постанова Кабінету Міністрів України від 31.10.2018 № 910. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/910-2018-p/print>.

53. Про затвердження змін до Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України: наказ Міністра оборони України № 466 від 01.08.2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1033-11>.

54. Про затвердження Інструкції з диспансеризації військовослужбовців Збройних Сил України на мирний час: наказ Начальника Генерального штабу – Головнокомандувача Збройних Сил України від 04.11.2017 № 391

55. Про затвердження Інструкції про організацію санаторно-курортного лікування, медичної та медико-психологічної реабілітації у Збройних Силах України”: наказ Міністра оборони України від 04.11.2016 № 591 [Електронний ресурс]. – Режим посилання <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1538-16/print>

56. Про затвердження Керівництва з медичного забезпечення Збройних Сил України: наказ Начальника Генерального штабу – Головнокомандувача Збройних Сил України від 26.12.2013 № 317.

57. Про затвердження Клінічного протоколу медичного догляду за здоровою дитиною віком до 3 років: наказ МОЗ України № 149 від 20.03.2008. [Електронний ресурс]. — Пошук за реквізитами: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0149282-08#Text>

58. Про затвердження Клінічного протоколу надання паліативної допомоги, симптоматичної та патогенетичної терапії хворим на ВІЛ-інфекцію/СНІД:наказ № 368 від 03.07.2007. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0368282-07#Text>

59. Про затвердження Настанови з медичного забезпечення Збройних Сил України на особливий період: наказ Начальника Генерального штабу – Головнокомандувача Збройних Сил України від 11.02.2019 № 60

60. Про затвердження Настанови з медичного забезпечення Збройних Сил України на особливий період: наказ Начальника Генерального штабу – Головнокомандувача Збройних Сил України від 11.02.2019 № 60.

61. Про затвердження переліків медичних показань та протипоказань до санаторного лікування і медичної реабілітації в санаторно-курортних закладах Збройних Сил України”: наказ Міністра оборони України від 09.12.2015 № 703 [Електронний ресурс]. – Режим посилання <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1681-15/print>

62. Про затвердження переліків медичних показань та протипоказань до санаторного лікування і медичної реабілітації в санаторно-курортних закладах Збройних Сил України: наказ Міністерства оборони України від 09.12.2015 № 703. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1681-15/print>.

63. Про затвердження Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України”: наказ Міністра оборони України № 402 від 14.08.2008. [Електронний ресурс]. – Режим посилання <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1109-08/print>.

64. Про затвердження Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України: наказ Міністерства оборони України від 14.08.2008 № 402. Дата оновлення 01.10.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1109-08/print>.

65. Про затвердження Протоколу медичного догляду за здоровою новонародженою дитиною: наказ МОЗ України № 152 від 04.04.2005. [Електронний ресурс]. — Пошук за реквізитами: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0152282-05#Text>

66. Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при гострому коронарному синдромі з елевацією сегмента ST: наказ Міністерства охорони здоров'я України 02.07.2014 № 455. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://dec.gov.ua/mtd/gostryj-koronarnyj-syndrom-z-elevacziyeyu-segmenta-st/>

67. Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при гострому коронарному синдромі без елевації сегмента ST: наказ Міністерства охорони здоров'я України 03.03.2016 № 164. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://dec.gov.ua/mtd/gostryj-koronarnyj-syndrom-bez-elevacziyi-segmenta-st/>

68. Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації екстреної медичної допомоги: наказ МОЗ України від 05.06.2019 № 1269. [Електронний ресурс]. — Пошук за реквізитами: <https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-05062019--1269-pro-zatverdzhennja-ta-vprovadzhennja-mediko-tehnologichnih-dokumentiv-zi-standartizacii-ekstrenoi-medichnoi-dopomogi>

69. Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при артеріальній гіпертензії: наказ МОЗ України № 384 від 24.05.2012. [Електронний ресурс]. — Пошук за реквізитами: http://moz.gov.ua/ua/portal/dn_20120524_384.html.

70. Про організацію паліативної допомоги в Україні: наказ МОЗ України № 41 від 21.01.2013. [Електронний ресурс]. — Пошук за реквізитами: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0229-13>

71. Про удосконалення організації надання паліативної допомоги в Україні: наказ МОЗ України № 1308 від 04.06.2020. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0609-20#Text>

72. Проблеми ревматичних захворювань у практиці сімейного лікаря. Ранній діагноз і лікування: навчальний посібник /Ждан В.М., Волченко Г.В., Кітура Є.М. та ін. Полтава: ТОВ «АСМІ», 2013. – 250с. [Електронний ресурс]. -

Режим

доступу:

https://www.umsa.edu.ua/storage/kf_sim_med/docs/seevg1LL4CNWH68mhvcFjWN2MuCnY4r2ZMfSatK8.pdf

73. Проведення медичної і медико-психологічної реабілітації та санаторно-курортного лікування військовослужбовців ЗСУ, а також санаторно-курортного лікування членів сімей військовослужбовців та ветеранів військової служби, ветеранів війни та інших категорій громадян (S-7.2.8.) / Єдиний перелік (каталог) спроможностей Міністерства оборони України, Збройних Сил України та інших складових Сил Оборони [Медичне забезпечення]: затв. Міністром оборони України 09.12.2019. С. 475-477.

74. Программы скрининга: краткое руководство. Повышение эффективности, максимальное увеличение пользы и минимизация вреда. Всемирная организация здравоохранения, 2020. [Електронний ресурс]. - Пошук за реквізитами: <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/330828/9789289054812-rus.pdf>

75. Профілактичні заходи в практиці лікарів “загальної практики – сімейної медицини”. частина II: навчальний посібник для лікарів-інтернів і лікарів-слухачів закладів (факультетів) післядипломної освіти МОЗ України / В.І. Кривенко та ін. Запоріжжя: АА ТанDEM, 2017. 260 с. [Електронний ресурс]. - Пошук за реквізитами <http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/6832/1/%d0%9f%d1%80%d0%be%d1%84%d1%96%d0%bb%d0%b0%d0%ba%d1%82%d0%b8%d1%87%d0%bd%d1%96%2003062017.pdf>.

76. Рекомендації Асоціації кардіологів України з діагностики та лікування клапанних вад серця // Український кардіологічний журнал. [Електронний ресурс]. - 2013. - № 1. - С. 15-32. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Ukzh_2013_1_3.pdf

77. Рекомендації Європейського товариства з артеріальної гіпертензії (ESH)/ Європейського товариства кардіологів (ESC) по лікуванню артеріальної гіпертензії 2018 року. [Електронний ресурс]. — Пошук за реквізитами: https://hypertension.at.ua/_ld/0/36__AG_5-61-2018-p.pdf

78. Рекомендації з диференційної діагностики артеріальних гіпертензій / Українська асоціація кардіологів, Всеукраїнське об'єднання «Проти гіпертензії», Українська асоціація ендокринних хірургів, Асоціація нефрологів України // Інформаційно-освітній матеріал для спеціалістів галузі охорони здоров'я. К., 2014. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://strazhesko.org.ua/upload/2014/11/12/rekomendaciyi-z-diferenciynoyi-diagnostiki-arterialnih-gipertenziy.pdf>

79. Рошнін, Г. Г. Екстрена медична допомога: догоспітальний етап – алгоритми маніпуляції (базовий рівень) [Текст] / Г. Г. Рошнін, А. А. Гудима, В. Ю. Кузьмін та ін. – К., 2012. – 84 с

80. Серцево-судинні захворювання. Класифікація, стандарти діагностики та лікування/За ред. В. М. Коваленка, М. І. Лутая, Ю. М. Сіренка, О. С. Сичова. – К.: Моріон, 2020. – 240 с.

81. Сиволап В. Д., Кисельов С. М., Лашкул Д. А. Основні принципи доказової медицини: навчальний посібник. Запоріжжя: ЗДМУ, 2020. 208 с. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/10909/3/%D0%94%D0%BE%D0%BA%D0%B0%D0%B7%20%D0%BC%D0%B5%D0%B4%20PhD_%D0%B7%D0%B0%D1%82%D0%B2%D0%B5%D1%80%D0%B4.pdf.

82. Системні васкуліти в практиці лікаря загальної практики – сімейної медицини: навчальний посібник для використання студентів старших курсів медичних закладів, лікарів-інтернів за спец. “Внутрішні хвороби”, “Загальна практика - сімейна медицина” / В. І. Кривенко, О. П. Федорова, С. П. Пахомова [та ін.]. – Запоріжжя: 2018. – 93 с. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/8300/1/Системні%20васкуліти.pdf>

83. Скринінг у первинній допомозі: клінічна настанова, заснована на доказах. ДЕЦ МОЗ України, НМАПО ім. П.Л. Шупика, ВГО «Українська асоціація сімейної медицини», 2018. 464 с. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://dec.gov.ua/wp-content/uploads/images/dodatki/KN/2018_09_21_KN_scrinning.pdf.

84. Стандарт НАТО АJP-4.10. Спільна доктрина з медичного забезпечення (Редакція В, версія 1, травень 2015).

85. Стандарти медичної допомоги «Коронавірусна хвороба (COVID-19)». - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://moz.gov.ua/uploads/5/26140-dn_2122_17_09_2020_dod_stand_1_14.pdf

86. Уніфікований галузевий клінічний протокол медичної допомоги (першої лікарської, кваліфікованої, спеціалізованої та невідкладної) «Артеріальна гіпертензія» / Міністерство Оборони України. К.: УВМА, 2014. 96 с.

87. Уніфікований клінічний протокол екстреної, первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги та медичної реабілітації «Гострий коронарний синдром з елевацією сегмента ST»: наказ МОЗ від 02.07.2014 № 455 [Електронний ресурс]. — Пошук за реквізитами: https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/2014_455-ykpmg_gks.pdf

88. Уніфікований клінічний протокол екстреної, первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги та медичної реабілітації «Гострий коронарний синдром без елевації сегмента ST»: наказ МОЗ від 03.03.2016 № 164 [Електронний ресурс]. — Пошук за реквізитами: https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/2016_164-ykpmg_gksbezst.pdf

89. Уніфікований клінічний протокол паліативної медичної допомоги при хронічному больовому синдромі: наказ Міністерства охорони здоров'я України № 311 від 25.04.2012. Режим доступу: https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/dod_311_2ykpmg.pdf

90. Уніфікований клінічний протокол первинної та вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги "Цукровий діабет 2 типу": наказ МОЗ України № 1118 від 21.12.2012. [Електронний ресурс]. — Пошук за реквізитами: https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/2012_1118ykpmg.pdf

91. Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги (УКПМД) «Стабільна ішемічна хвороба серця» (наказ Міністерства охорони здоров'я України №152 від 02.03.2016 року) [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://dec.gov.ua/mtd/stabilna-ishemichna-hvoroba-serczya/>

92. Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги та медичної реабілітації “Ревматоїдний артрит”: Наказ МОЗ України № 263 від 11.04.2014. – Режим доступу: https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/2014_263_ukpmd_ra.pdf

93. Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги дорослим та дітям. Грип: наказ Міністерства охорони здоров'я України 16 липня 2014 р. № 499 - Режим доступу: https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/2014_499ukpmd_gryp.pdf

94. Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги вірусний гепатит В у дорослих: наказ Міністерства охорони здоров'я України № 613 від 21.06.2016 - Режим доступу: https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/2016_613_ukpmd_vgb_dor.pdf

95. Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги. Атопічний дерматит. – К: КІМ. – 2016. – 56с.

96. Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги Псоріаз, включаючи псоріатичні артропатії. – К: КІМ. – 2016. – 72с.

97. Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги. Базальноклітинний рак шкіри. – К: КІМ. – 2016. – 38с.

98. Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги. Меланома. – К: КІМ. – 2015. – 56с.

99. Уніфікований клінічний протокол первинної, екстреної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги "Цукровий діабет 1 типу у молодих людей та дорослих": наказ МОЗ України № 1021 від 29.12.2014. [Електронний ресурс]. — Пошук за реквізитами: https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/2014_1021_ukpmd_cd1_dor.pdf

100. Хімійон Л.В., Ященко О.Б., Данилюк С.В. Основи ревматології для лікарів загальної практики-сімейних лікарів. Методичні рекомендації. – К., 2015.- 180 с. Режим доступу: Навчальний портал УВМА (<https://mcdl.mil.gov.ua/>)

Бази даних:

«Здоров'я для всіх. Україна»: Офіційний сайт Центру медичної статистики МОЗ України.URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/news.html?id=203>

Державна служба статистики України: офіційний сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Европейская база данных «Здоровье для всех». Копенгаген: ЕРБ ВОЗ. URL: <http://www.euro.who.int>

Міжнародна асоціація «ЗДОРОВ'Я СУСПІЛЬСТВА»: <http://healthy-society.com.ua/>

Основні причини смертності від неінфекційних захворювань: інформ. бюл. ВОЗ. <http://www.who.int/>

Центр громадського здоров'я МОЗ України: <https://phc.org.ua/>

Центр контролю та профілактики захворювань: www.cdc.gov.

Інформаційні ресурси:

Американська академія сімейних лікарів. URL: <https://www.aafp.org>.

Всесвітня Асоціація сімейних лікарів (Європа). URL: <https://www.woncaeurope.org>.

База клінічних рекомендацій Національного інституту здоров'я і якості медичної допомоги Великобританії. URL: <https://www.nice.org.uk/>.

База даних Національної медичної бібліотеки США. <https://www.nlm.nih.gov/>.

База даних “Здоров'я для всіх. Україна”: Офіційний сайт Центру медичної статистики МОЗ України. URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/news.html?id=203>.

Галузеві стандарти та клінічні настанови з ендокринних хвороб / Державний Експертний Центр Міністерства охорони здоров'я України. URL: https://dec.gov.ua/cat_mtd/galuzevi-standarti-ta-klinichni-nastanovi/.

Державна служба статистики України: офіційний сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

Електронний ресурс, який містить структуровані реферати високоякісних досліджень, коментарі спеціалістів з обговоренням перспектив практичного використання отриманих результатів. URL: <https://www.acpjournals.org/loi/ajc>.

Електронний ресурс, який забезпечує вільний доступ до медичних статей, клінічних рекомендацій через 6 місяців після їх публікації. URL: <https://www.acpjournals.org/journal/aim>.

Кокранівська бібліотека. URL: <https://www.cochranelibrary.com/>.

Медичний науково-практичний журнал “Проблеми ендокринної патології”. URL: <https://www.jppep.endocrinology.org.ua>.

Международный журнал медицинской практики. URL: <https://www.mediasphera.ru/journals/mjmp/mjmp-mn.htm>.

Міжнародна асоціація “ЗДОРОВ'Я СУСПІЛЬСТВА”: <http://healthy-society.com.ua/>.

**ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИКІВ ТА ВМІНЬ,
якими повинен володіти лікар-інтерн за спеціальністю
«Загальна практика-сімейна медицина»**

Ступінь оволодіння (визначається): - *ознайомлений* - від 0% до 25%; **часткове засвоєння** - від 26% до 50%; **засвоїв** - від 51% до 75%; **оволодів** - від 76% до 100%

№ з/п	Назва маніпуляції	Ступінь оволодіння
1	Оформлення обліково-звітної медичної документації	оволодів
2	Складання річного звіту про роботу дільниці та його аналіз	оволодів
3	Здійснення експертизи тимчасової та постійної непрацездатності, заповнення необхідних документів на ЛКК і МСЕК	оволодів
4	Обробка статистичного матеріалу для розрахунку основних показників стану здоров'я населення та індикаторів якості медичної допомоги	оволодів
5	Консультування пацієнтів, родин, осіб із особливими потребами	оволодів
6	Організація і проведення навчання пацієнтів із найбільш поширеними хронічними неінфекційними захворюваннями та факторами ризику їх розвитку (астма-школа, школа діабету, навчання пацієнтів із ХСН, факторами ризику серцево-судинних захворювань)	оволодів
7	Інтерпретація результатів лабораторних та інструментальних методів досліджень у дітей та дорослих	оволодів
8	Проведення експрес-аналізів та тестів	оволодів
9	Вимірювання артеріального тиску на верхніх і нижніх кінцівках використовуючи набір манжет для дітей і дорослих	оволодів
10	Запис і розшифровка ЕКГ у дітей та дорослих	оволодів
11	Тест із 6-ти хвилинною ходьбою	оволодів
12	Дефібриляція	оволодів
13	Серцево-легенева реанімація новонароджених, дітей, дорослих	оволодів
14	Пікфлоуметрія	оволодів
15	Спірографія	засвоїв
16	Небулайзерна терапія	оволодів
16	Конікотомія	оволодів
17	Трахеотомія	оволодів
18	Пункція периферійних вен, внутрішньовенні інфузії	оволодів
19	Призначити раціональне харчування з урахуванням виду вигодовування (природне, штучне, змішане) для дітей 1-го року життя	оволодів
20	Догляд за пупковим залишком, станом шкіри новонародженого	оволодів
21	Техніка раннього прикладання до грудей новонародженого. Оцінка ефективності смоктання новонародженого	оволодів
22	Проведення контакту «шкіра до шкіри»	оволодів
23	Оцінка фізичного і психо-емоційного розвитку немовляти	оволодів
24	Оцінка фізичного і психічного розвитку дитини від 1 року до 3-х років	оволодів
25	Визначення симптомів Ортолані, Барлоу на предмет виявлення дисплазії кульшових суглобів	оволодів

26	Проведення щеплень різним контингентам пацієнтів. Знання техніки проведення та оцінка реакції Манту	оволодів
27	Ведення фізіологічної вагітності	оволодів
28	Гінекологічне обстеження. Бімануальне обстеження	оволодів
29	Гінекологічне обстеження за допомогою дзеркал	оволодів
30	Забір матеріалу із піхви для бактеріологічного дослідження	оволодів
31	Забір матеріалу із шийки матки для цитологічного дослідження	оволодів
32	Огляд і пальпаторне обстеження молочної залози	оволодів
33	Вимірювання висоти стояння дна матки, обводу живота	оволодів
34	Визначення терміну вагітності і терміну пологів	оволодів
35	Оцінка стану плода (аускультація серцебиття, ведення гравідограми)	оволодів
36	Первинна хірургічна обробка ран	оволодів
37	Обробка опікової поверхні	оволодів
38	Накладання і зняття швів	оволодів
39	Зупинка зовнішньої кровотечі (накладання джгута, тугої пов'язки, притиснення артерій)	оволодів
40	Проведення місцевої анестезії (інфільтраційна, провідникова та новокаїнові блокади)	оволодів
41	Промивання шлунку	оволодів
42	Пальцеве обстеження прямої кишки	оволодів
43	Огляд прямої кишки ректальним дзеркалом	оволодів
44	Пальцеве дослідження простати	оволодів
45	Діагностика вроджених вивихів та аномалій розвитку у дітей в ранньому віці	оволодів
46	Транспортна іммобілізація	оволодів
47	Накладання шийного комірця	оволодів
48	Катетеризація сечового міхура еластичним катетером у дітей та дорослих	оволодів
49	Дослідження рефлекторно-рухової сфери	оволодів
50	Дослідження функції черепних нервів	оволодів
51	Дослідження мови, праксису, гнозису.	оволодів
52	Дослідження чутливості	оволодів
53	Дослідження координації рухів	оволодів
54	Дослідження менінгеальних симптомів	оволодів
55	Зовнішній огляд ока, кон'юнктиви	оволодів
56	Визначення гостроти зору	оволодів
57	Визначення поля зору	оволодів
58	Вивертання повік для огляду кон'юнктиви	оволодів
59	Офтальмоскопія	оволодів
60	Визначення очного тиску	оволодів
61	Лікувальні маніпуляції:	оволодів
	- промивання кон'юнктивальної порожнини та рогівки	оволодів
	- закладання мазі за повіки	оволодів
	- видалення поверхневих сторонніх тіл з кон'юнктиви	оволодів
	- масаж повік	оволодів
	- закрапування крапель	оволодів
62	Огляд зовнішнього вуха і барабанної перетинки (отоскопія)	оволодів
63	Оцінка гостроти слуху: розмовна мова і шепітна	оволодів
64	Видалення неускладненого стороннього тіла з вуха, горла, носа	оволодів
65	Передня риноскопія	оволодів
66	Фарингоскопія	оволодів

67	Визначення дихальної та нюхової функції носа	оволодів
68	Передня тампонада носа	оволодів
69	Пряма ларингоскопія	оволодів
70	Промивання лакун піднебінних мигдаликів	оволодів
71	Взяття мазка з носу та горла на бактеріологічне та вірусологічне дослідження	оволодів
72	Видалення кліща, що всмоктався	оволодів
73	Невідкладна допомога при:	оволодів
	• зупинці серця і дихання	оволодів
	• колапсі	оволодів
	• гострих порушеннях серцевого ритму	оволодів
	• гіпертонічних кризах	оволодів
	• астматичних станах	оволодів
	• алергічних реакціях	оволодів
	• гіпертермії	оволодів
	• різних формах шоку	оволодів
	• коматозних станах	оволодів
	• гострих отруєннях	оволодів
	• ураженнях електричним струмом, блискавкою	оволодів
	• опіках і відмороженнях	оволодів
	• укусах змій, комах, тварин	оволодів
	• утопленні та удушенні	оволодів
	• пневмотораксі	оволодів
	• кровотечах	оволодів
	• набряку легень	оволодів
	• гострому коронарному синдромі	оволодів
	• тромбоемболії легеневої артерії і магістральних артерій кінцівок	оволодів
	• гострій нирковій недостатності	оволодів
	• гострій печінковій недостатності	оволодів
	• гострій наднирковій недостатності	оволодів
	• судомах	оволодів
	• травмах	оволодів
	• нирковій, жовчній коліці	оволодів
	• гострому психозі	оволодів

УКРАЇНСЬКА ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ
КАФЕДРА ВІЙСЬКОВОЇ ЗАГАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ-СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ

ЖУРНАЛ
ЛІКАРСЬКОЇ ПРАКТИКИ

слухача групи № _____ ЛЗП (_____) _____
(номер групи) (військове звання)

_____
прізвище, ім'я, по батькові)

Періоди проходження практики

<u>Рік навчання</u>	<u>Посада, на якій проходить лікарську практику</u>	<u>Лікувальний заклад (клініка, відділення)</u>	<u>Час проходження практики (стажування)</u>
<u>I курс</u> 20__-20__			
<u>II курс</u> 20__-20__			
<u>III курс</u> 20__-20__			

Практична підготовка слухачів на базі стажування за спеціальністю «Загальна військова практика -сімейна медицина»

Під час проходження практичної частини навчальної програми у закладі охорони здоров'я Міністерства оборони, Державної прикордонної служби України, Національної гвардії України та ін. слухачі працюють під керівництвом лікаря, призначеного його безпосереднім керівником, а під час проходження освітньої частини програми освітньої програми в Українській військово-медичній академії керівництво здійснює закріплений за ним керівник групи.

Слухачі мають право:

- ✓ користуватися лабораторіями, кабінетами, аудиторіями, читальними залами, бібліотеками та іншими навчальними і допоміжними підрозділами закладу, в якому вони навчаються;
- ✓ брати участь у нарадах кафедри в обговоренні питань удосконалення освітнього процесу та інших питань, пов'язаних з навчанням, побутом слухачів;
- ✓ здійснювати діяльність з відповідної спеціальності з прогресивним рівнем складності під час проходження навчальної програми;
- ✓ вимагати зміни бази стажування, у разі, якщо невиконання навчальної програми за результатами проміжного контролю сталося з вини бази стажування.

Слухачі зобов'язані:

- набувати, поглиблювати і удосконалювати професійні знання, вміння і навички;
- у повному обсязі та своєчасно виконувати навчальну програму та індивідуальний навчальний план;
- дотримуватися правил внутрішнього розпорядку в закладах охорони здоров'я, правил проживання в гуртожитках та правил внутрішнього розпорядку в Українській військово-медичній академії;

чітко дотримуватися інструкцій керівника на базі стажування; вчасно відпрацьовувати звітні документи та погоджувати зі своїм керівником від бази (лікувального закладу) стажування.

ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

лікарської практики і стажування є практична клінічна підготовка слухачів для самостійної практичної роботи в лікувальних закладах ЗС України відповідно до кваліфікаційної характеристики лікаря загальної практики-сімейного лікаря України, ознайомлення з діяльністю поліклінічної та госпітальної ланок лікувальних закладах ЗС України.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

За результатами проходження лікарської практики слухачі повинні:

ЗНАТИ:

чинне законодавство про охорону здоров'я та нормативні документи, що регламентують діяльність закладів охорони здоров'я первинного рівня;

основи соціальної гігієни, організації охорони здоров'я, медичної психології та економіки відповідно до завдань управління охороною здоров'я населення своєї громади;

основи загальнотеоретичних дисциплін в обсязі, необхідному для вирішення професійних завдань;

сучасні класифікації хвороб;

практичне значення та особливості реєстрації захворювань та причин смерті відповідно до МКХ-10;

структуру класифікації ІСРС-2, принципи кодування, особливості та правила використання компонентів класифікації;

основні завдання, цілі та компетенції сімейного лікаря в Національній Програмі боротьби з неінфекційними захворюваннями (НІЗ);

сучасні скринінгові програми;

фактори ризику виникнення та перебіг найбільш поширених захворювань залежно від статі та віку;

сучасні методи профілактики, діагностики та лікування найбільш поширених захворювань у дорослих та дітей;

анатомо-фізіологічні та психологічні особливості дорослих, дітей та осіб старшого віку;

особливості розвитку дітей та підлітків;

основи медичної генетики;

питання асептики та антисептики;

методи протиепідемічного захисту населення;

методи організації та надання невідкладної медичної допомоги під час нещасних випадків у мирний час, а також пораненим, ураженим і хворим у воєнний час;

зміст та обсяг медичної допомоги при невідкладному реагуванні (долікарська допомога, тактична медицина);

поділ медичних закладів на категорії можливостей реагування (ролі 1 - 4), які визначаються за обов'язковими наявними у них клінічними силами та засобами;

організацію медичних оглядів та амбулаторного лікування військовослужбовців вдома;

організацію паліативного лікування військовослужбовців вдома;

методи та організацію військово-лікарської експертизи тимчасової та стійкої непрацездатності;

основи медичної, професійної, соціальної та психологічної реабілітації;

методики вивчення умов бойової підготовки, військової праці, життя і побуту особового складу військової частини з метою виявлення факторів, які не сприятливо впливають на здоров'я особового складу: з радіоактивними речовинами, джерелами іонізуючих випромінювань, компонентами ракетного палива, генераторами ВЧ, іншими професійними шкідливими речовинами та несприятливими факторами військової служби;

порядок визначення групи стану здоров'я і фізичної підготовки, перелік рекомендованих лікувально-оздоровчих заходів, оцінки працездатності фахівців за прямими і допоміжними показниками, прогнозування її динаміки;

організацію роботи з питань планування сім'ї, профілактики венеричних захворювань, ВІЛ інфекції, серцево-судинної, онкологічної патології та цукрового діабету;

організацію взаємодії медичної служби військової частини з цивільними лікувально-профілактичними установами;

розгортання і організацію, планування та основні методи військово-наукової, раціоналізаторської та винахідницької діяльності в області загально-лікарської допомоги та лікувально-профілактичного забезпечення військ;

клініку, діагностику та принципи лікування невідкладних станів;

медикаментозні методи лікування та профілактики, засновані на принципах доказової медицини;

немедикаментозні методи лікування та профілактики;

принцип медичної деонтології та етики;

основи медичної інформатики;

форми і методи санітарно-освітньої роботи;

правила оформлення медичної документації;

сучасні джерела медичної інформації, методи її аналізу та узагальнення.

організацію лікувально-евакуаційних заходів в умовах надзвичайної ситуації, у т.ч. воєнного стану, під час розгорнутих етапів медичної евакуації, з урахуванням існуючої системи лікувально-евакуаційного забезпечення.

ВМІТИ:

самостійно проводити амбулаторний прийом хворих в умовах лікувальних закладах ЗС України 1-2 ролей;

здійснювати клінічне обстеження хворих, оволодіти прийомами збору анамнезу, огляду, пальпації, перкусії, аускультатії, оцінки електрокардіограми, клінічних досліджень;

виявляти та оцінювати симптомно-синдромні прояви патології у військовослужбовців;

проводити диференційну діагностику, обґрунтувати клінічний діагноз відповідно до прийнятої класифікації і номенклатури хвороб;

виконувати і самостійно оцінювати клінічні, лабораторні, інструментальні дослідження в обсязі, який встановлений для лікувальних закладів ЗС України 1-2 ролей;

проводити профілактичне консультування та корекцію шкідливих звичок; обґрунтувати схеми, план і тактику лікування хворих згідно вимог доказової медицини;

вміти надавати невідкладну лікарську кваліфіковану допомогу;

володіти методами інтенсивної терапії при невідкладних станах;

вирішувати питання санаторно-курортного відбору хворих;

вести медичну документацію на хворих, які знаходяться на лікуванні в лікувальних закладах ЗС України 1-2 ролей;

взаємодіяти з іншими лікувальними установами для надання невідкладної допомоги в повному обсязі;

діагностувати вогнепальні, термічні, поєднані, множинні та комбіновані ураження, ранову інфекцію, травматичний шок, бойову терапевтичну і хірургічну патології;

виконувати правила асептики і антисептики, загальнолікарські маніпуляції (перев'язки, зупинку кровотечі, переливання крові, встановлення групи крові і резус фактору, місцевої і загальної анестезії, транспортної іммобілізації);

надавати невідкладну і лікарську допомогу, здійснювати лікування хворих терапевтичного і хірургічного профілю, виконання амбулаторних операцій в обсязі, встановленому для лікувальних закладів ЗС України 1-2 ролей;

асистувати при амбулаторних хірургічних втручаннях з виконанням окремих елементів операції;

здійснювати діагностичні, лікувальні і профілактичні заходи при захворюваннях, що частіше за все зустрічаються у педіатричній практиці;

обстежувати вагітних жінок, самостійно приймати пологи, надавати невідкладну допомогу при акушерських і гінекологічних захворюваннях;

брати участь в проведенні судово-медичної експертизи;

брати участь в проведенні медичних обстежень при освідченні, диспансеризації і медичній реабілітації військовослужбовців;

визначити групи стану здоров'я і фізичної підготовки та переліку лікувально-оздоровчих заходів;

вести медичну обліково-звітну документацію на військовослужбовців, які знаходяться на лікуванні в лікувальних закладах ЗС України 1- 2 ролей, направлених на консультації до лікувальних закладів вищого рівня, військово-лікарську та санаторно-курортне лікування;

бути спроможним розрахувати можливі (ймовірні) санітарні втрати, потребу в силах та засобах медичної служби для надання медичної допомоги в лікувальних закладах ЗС України 1-2 ролей;

проводити заняття з військовослужбовцями з тактичної медицини;

вміти організувати та надавати медичну допомогу при виникненні масових санітарних втрат.

організовувати проведення лікувально-евакуаційних заходів серед населення і військовослужбовців.

Спеціальні знання та вміння, необхідні у відповідності до вимог за фахом:

комунікативні навички (у т.ч. проведення консультацій, бесід, лекцій, тренінгів);

оформлення обліково-звітної медичної документації;

складання річного звіту про роботу дільниці та його аналіз;

здійснення експертизи тимчасової та постійної непрацездатності, заповнення необхідних документів на ЛКК і МСЕК;

обробка статистичного матеріалу для розрахунку основних показників стану здоров'я населення та індикаторів якості медичної допомоги;

організація і проведення навчання пацієнтів із найбільш поширеними хронічними неінфекційними захворюваннями та факторами ризику їх розвитку (астма-школа, школа діабету, навчання пацієнтів із ХСН, факторами ризику серцево-судинних захворювань);

інтерпретація результатів лабораторних та інструментальних методів досліджень у дітей та дорослих;

проведення експрес-аналізів та тестів;

вимірювання артеріального тиску на верхніх і нижніх кінцівках використовуючи набір манжет для дітей і дорослих;

запис і розшифровка ЕКГ у дітей та дорослих;

тест із 6-ти хвилинною ходьбою;

дефібриляція;

серцево-легенева реанімація новонароджених, дітей, дорослих;

підфлоуметрія;

спірографія;

небулайзерна терапія

конікотомія

трахеотомія

пункція периферійних вен, внутрішньовенні інфузії

призначити раціональне харчування з урахуванням виду вигодовування (природне, штучне, змішане) для дітей 1-го року життя;

догляд за пупковим залишком, станом шкіри новонародженого;

техніка раннього прикладання до грудей новонародженого. Оцінка ефективності смоктання новонародженого;

проведення контакту «шкіра до шкіри»;

оцінка фізичного і психо-емоційного розвитку немовляти;

оцінка фізичного і психічного розвитку дитини від 1 року до 3-х років

визначення симптомів Ортолани, Барлоу на предмет виявлення дисплазії кульшових суглобів;

проведення щеплень різним контингентам пацієнтів. Знання техніки проведення та оцінка реакції Манту;

ведення фізіологічної вагітності
 гінекологічне обстеження. Бімануальне обстеження;
 гінекологічне обстеження за допомогою дзеркал;
 забір матеріалу із піхви для бактеріологічного дослідження;
 забір матеріалу із шийки матки для цитологічного дослідження;
 огляд і пальпаторне обстеження молочної залози;
 вимірювання висоти стояння дна матки, обводу живота;
 визначення терміну вагітності і терміну пологів;
 оцінка стану плода (аускультация серцебиття, ведення гравідограми);
 первинна хірургічна обробка ран;
 обробка опікової поверхні;
 накладання і зняття швів;
 зупинка зовнішньої кровотечі (накладання джгута, тугої пов'язки, притиснення артерій);
 проведення місцевої анестезії (інфільтраційна, провідникова та новокаїнові блокади);
 промивання шлунку;
 пальцеве обстеження прямої кишки;
 огляд прямої кишки ректальним дзеркалом;
 пальцеве дослідження простати;
 діагностика вроджених вивихів та аномалій розвитку у дітей в ранньому віці;
 транспортна іммобілізація;
 накладання шийного комірця;
 катетеризація сечового міхура еластичним катетером у дітей та дорослих;
 дослідження рефлекторно-рухової сфери;
 дослідження функції черепних нервів;
 дослідження мови, праксису, гнозису;
 дослідження чутливості;
 дослідження координації рухів;
 дослідження менінгеальних симптомів;
 зовнішній огляд ока, кон'юнктиви;
 визначення гостроти зору;
 визначення поля зору;
 вивертання повік для огляду кон'юнктиви;
 офтальмоскопія;
 визначення очного тиску;
 Лікувальні маніпуляції:
 - промивання кон'юнктивальної порожнини та рогівки
 - закладання мазі за повіки
 - видалення поверхневих сторонніх тіл з кон'юнктиви
 - масаж повік
 - закрапування крапель
 огляд зовнішнього вуха і барабанної перетинки (отоскопія);

оцінка гостроти слуху: розмовна мова і шепітна;
 видалення неускладненого стороннього тіла з вуха, горла, носа;
 передня риноскопія;
 фарингоскопія;
 визначення дихальної та нюхової функції носа;
 передня тампонада носа;
 пряма ларингоскопія;
 промивання лакун піднебінних мигдаликів;
 взяття мазка з носу та горла на бактеріологічне та вірусологічне дослідження;

видалення кліща, що всмоктався;
 невідкладна допомога при:

- зупинці серця і дихання
- колапсі
- гострих порушеннях серцевого ритму
- гіпертонічних кризах
- астматичних станах
- алергічних реакціях
- гіпертермії
- різних формах шоку
- коматозних станах
- гострих отруєннях
- ураженнях електричним струмом, блискавкою
- опіках і відмороженнях
- укусах змій, комах, тварин
- утопленні та удушенні
- пневмотораксі
- кровотечах
- набряку легень
- гострому коронарному синдромі
- тромбоемболії легеневої артерії і магістральних артерій кінцівок
- гострій нирковій недостатності
- гострій печінковій недостатності
- гострій наднирковій недостатності
- судомах
- травмах
- нирковій, жовчній коліці
- гострому психозі

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ СЛУХАЧАМ:

Організації і проведення лікарської практики слухачів здійснюється згідно вимог Інструкції про порядок організації і проведення військового (флотського)

стажування, навчальної, виробничої, ремонтної, корабельної та інших видів практики слухачів вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів, затвердженої наказом Міністра оборони України від 12.01.2016 № 5 “Про затвердження Інструкції про порядок організації і проведення військового (флотського) стажування, навчальної, виробничої, ремонтної, корабельної та інших видів практики слухачів вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів”, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 05.02.2016 за № 191/28 321.

Лікарська практика та стажування проводиться на 1, 2 і 3 роках навчання, складає загалом 2 040 годин, з них на 1-му році навчання 342 годин, на 2-му році навчання - 650 годин і на 3-му році навчання - 1 048 годин.

Базами лікарської практики є лікувальні заклади ЗС України.

Слухачі перед початком практики на навчально-методичній нараді вивчають програму лікарської практики, складають журнал лікарської практики (на перший, другий чи третій рік), і затверджують його у начальника лікувального закладу Збройних Сил України 1-2 ролей не пізніше 2-3 днів з початку проходження лікарської практики (додаток 12 до Інструкції..., затвердженої наказом Міністра оборони України від 12.01.2016 № 5).

Практична робота слухачів організовується згідно з розподілом навчального часу цієї програми та розпорядком дня лікувального закладу.

У години самостійної роботи слухачі підвищують свої знання з теоретичної підготовки, чергують по наданню невідкладної медичної допомоги, продовжують працювати з написання вибраної магістерської роботи, а також готують звіт лікарської практики, що є складовою журналу лікарської практики (додаток 12 до Інструкції., затвердженої наказом Міністра оборони України від 12.01.2016 № 5).

Обладнання, організація роботи і внутрішній порядок у лікувальних закладах повинні бути зразковими і пізнавальними для слухачів. Слухачі повинні активно залучатися до курації хворих, лікарських обходів, асистенції при хірургічних втручаннях, виконання медичних маніпуляцій, прийманню амбулаторних хворих, при цьому слухачі повинні протягом усієї лікарської практики (на першому, другому, третьому роках) виконати у повному обсязі перелік та кількість маніпуляцій.

Слухачі ведуть облік своєї роботи, фіксують кількість виконаних маніпуляцій. операцій у щоденнику, який щотижнево підписується керівником практики, підводячи підсумки виконання програми лікарської практики.

В результаті огляду щоденника та бесіди із слухачем потрібно визначити: як повно він використовує час, як виконує індивідуальний план, як визначає рекомендовану літературу і який у нього ступінь з'ясування прочитаного матеріалу, в чому причина, якщо теоретичні питання і практичні навички даються важко. Якщо під час огляду щоденника і бесіди з'ясовується, що слухач неправильно розуміє те чи інше питання, йому потрібно розтлумачити його. Після огляду щоденника керівник підводить підсумки виконання слухачем програми і робить відмітку з оцінкою зробленої роботи, внесення змін і коректив

в індивідуальні плани в зв'язку з тими чи іншими змінами контингенту хворих, виявленням слабких сторін у підготовці лікаря та іншими причинами.

Безпосередній керівник лікарської практики повинен вимагати від слухачів пояснення кожного явища (симптому), який вони спостерігали у хворого і обґрунтованого підходу до призначення і проведення лікувально-діагностичних заходів. Керівник зобов'язаний демонструвати особистий приклад у цьому питанні, простежити у кожному випадку перед слухачами хід своєї думки.

Після завершення лікарської практики на кожному році навчання слухачі складають залік з оцінкою (Розділ IV Інструкції..., затвердженої наказом Міністра оборони України від 12.01.2016 № 5).

1. Індивідуальне завдання:

Тема магістерської роботи: _____

_____

_____

Прізвище та ініціали наукового керівника, телефон та e-mail: _____

_____

I рік навчання

Завдання, які необхідно відпрацювати для виконання магістерської роботи:

This image shows a full page of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a template for handwriting practice. There are no margins, text, or other markings on the page.

Відмітка про виконання поставлених завдань, зауваження щодо виконання магістерської роботи за 1 рік навчання: _____

Керівник магістерської роботи

“ ” (посада, військове звання, (наукова ступінь, вчене звання), підпис, ім'я та прізвище)
20 року

II рік навчання

Завдання, які необхідно відпрацювати для виконання магістерської роботи:

Відмітка про виконання поставлених завдань, зауваження щодо виконання
магістерської роботи за II рік навчання: _____

Керівник магістерської роботи

“ _____ ” _____ 20__ року
(посада, військове звання, (наукова ступінь, вчене звання), підпис, ім’я та прізвище)

III рік навчання

Завдання, які необхідно відпрацювати для виконання магістерської роботи:

Відмітка про виконання поставлених завдань, зауваження щодо виконання
магістерської роботи *за III рік навчання*: _____

Загальний висновок про відпрацювання завдань під час проходження
практики (стажування) з магістерської роботи

Керівник магістерської роботи

“ _____ ” _____ (посада, військове звання, (наукова ступінь, вчене звання), підпис, ім’я та прізвище)
_____ 20__ року

ЗАТВЕРДЖЕНО

Начальник кафедри військової загальної практики-сімейної медицини

“ ____ ” _____ (військове звання, підпис, ініціали та прізвище) 20 _ року

**ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИКІВ ТА ВМІНЬ,
якими повинен володіти лікар-інтерн за спеціальністю
«Загальна практика-сімейна медицина»**

Ступінь оволодіння (визначається): - ознайомлений - від 0% до 25%; часткове засвоєння - від 26% до 50%; засвоїв - від 51% до 75%; оволодів - від 76% до 100%

№ з/п	Назва маніпуляції	Кількість маніпуляцій	Ступінь оволодіння (%)	Прізвище, підпис (печатка) лікаря-куратора	Дата виконання
1	Оформлення обліково-звітної медичної документації				
2	Складання річного звіту про роботу дільниці та його аналіз				
3	Здійснення експертизи тимчасової та постійної непрацездатності, заповнення необхідних документів на ЛКК і МСЕК				
4	Обробка статистичного матеріалу для розрахунку основних показників стану здоров'я населення та індикаторів якості медичної допомоги				
5	Консультавання пацієнтів, родин, осіб із особливими потребами				
6	Організація і проведення навчання пацієнтів із найбільш поширеними хронічними неінфекційними захворюваннями та факторами ризику їх розвитку (астма-школа,				

	школа діабету, навчання пацієнтів із ХСН, факторами ризику серцево-судинних захворювань)				
7	Інтерпретація результатів лабораторних та інструментальних методів досліджень у дітей та дорослих				
8	Проведення експрес-аналізів та тестів				
№ з/п	Назва маніпуляції	Кількість маніпуляцій	Ступінь оволодіння (%)	Прізвище, підпис (печатка) лікаря- куратора	Дата виконання
9	Вимірювання артеріального тиску на верхніх і нижніх кінцівках використовуючи набір манжет для дітей і дорослих				
10	Запис і розшифровка ЕКГ у дітей та дорослих				
11	Тест із 6-ти хвилинною ходьбою				
12	Дефібриляція				
13	Серцево-легенева реанімація новонароджених, дітей, дорослих				
14	Пікфлоуметрія				
15	Спірографія				
16	Небулайзерна терапія				
16	Конікотомія				

17	Трахеотомія				
18	Пункція периферійних вен, внутрішньовенні інфузії				
19	Призначити раціональне харчування з урахуванням виду вигодовування (природне, штучне, змішане) для дітей 1-го року життя				
20	Догляд за пупковим залишком, станом шкіри новонародженого				
21	Техніка раннього прикладання до грудей новонародженого. Оцінка ефективності смоктання новонародженого				
22	Проведення контакту «шкіра до шкіри»				
23	Оцінка фізичного і психо-емоційного розвитку немовляти				
24	Оцінка фізичного і психічного розвитку дитини від 1 року до 3-х років				
25	Визначення симптомів Ортолані, Барлоу на предмет виявлення дисплазії кульшових суглобів				
26	Проведення щеплень різним контингентам пацієнтів. Знання техніки проведення та оцінка реакції Манту				
№ з/п	Назва маніпуляції	Кількість маніпуляцій	Ступінь оволодіння (%)	Прізвище, підпис (печатка) лікаря- куратора	Дата виконання
27	Ведення фізіологічної вагітності				
28	Гінекологічне обстеження. Бімануальне обстеження				

29	Гінекологічне обстеження за допомогою дзеркал				
30	Забір матеріалу із піхви для бактеріологічного дослідження				
31	Забір матеріалу із шийки матки для цитологічного дослідження				
32	Огляд і пальпаторне обстеження молочної залози				
33	Вимірювання висоти стояння дна матки, обводу живота				
34	Визначення терміну вагітності і терміну пологів				
35	Оцінка стану плода (аускультация серцебиття, ведення гравідограми)				
36	Первинна хірургічна обробка ран				
37	Обробка опікової поверхні				
38	Накладання і зняття швів				
39	Зупинка зовнішньої кровотечі (накладання джгута, тугої пов'язки, притиснення артерій)				
40	Проведення місцевої анестезії (інфільтраційна, провідникова та новокаїнові блокади)				
41	Промивання шлунку				
42	Пальцеве обстеження прямої кишки				

43	Огляд прямої кишки ректальним дзеркалом				
44	Пальцеве дослідження простати				
45	Діагностика вроджених вивихів та аномалій розвитку у дітей в ранньому віці				
46	Транспортна іммобілізація				
47	Накладання шийного комірця				
№ з/п	Назва маніпуляції	Кількість маніпуляцій	Ступінь оволодіння (%)	Прізвище, підпис (печатка) лікаря- куратора	Дата виконання
48	Катетеризація сечового міхура еластичним катетером у дітей та дорослих				
49	Дослідження рефлекторно-рухової сфери				
50	Дослідження функції черепних нервів				
51	Дослідження мови, праксису, гнозису.				
52	Дослідження чутливості				
53	Дослідження координації рухів				
54	Дослідження менінгеальних симптомів				

55	Зовнішній огляд ока, кон'юнктиви				
56	Визначення гостроти зору				
57	Визначення поля зору				
58	Вивертання повік для огляду кон'юнктиви				
59	Офтальмоскопія				
60	Визначення очного тиску				
61	Лікувальні маніпуляції:				
	- промивання кон'юнктивальної порожнини та рогівки				
	- закладання мазі за повіки				
	- видалення поверхневих сторонніх тіл з кон'юнктиви				
	- масаж повік				
	- закрапування крапель				
62	Огляд зовнішнього вуха і барабанної перетинки (отоскопія)				
63	Оцінка гостроти слуху: розмовна мова і шепітна				

64	Видалення неускладненого стороннього тіла з вуха, горла, носа				
№ з/п	Назва маніпуляції	Кількість маніпуляцій	Ступінь оволодіння (%)	Прізвище, підпис (печатка) лікаря- куратора	Дата виконання
65	Передня риноскопія				
66	Фарингоскопія				
67	Визначення дихальної та нюхової функції носа				
68	Передня тампонада носа				
69	Пряма ларингоскопія				
70	Промивання лакун піднебінних мигдаликів				
71	Взяття мазка з носу та горла на бактеріологічне та вірусологічне дослідження				
72	Видалення кліща, що всмоктався				
73	Невідкладна допомога при:				
	• зупинці серця і дихання				
	• колапсі				

	• гострих порушеннях серцевого ритму				
	• гіпертонічних кризах				
	• астматичних станах				
	• алергічних реакціях				
	• гіпертермії				
	• різних формах шоку				
	• коматозних станах				
	• гострих отруєннях				
	• ураженнях електричним струмом, блискавкою				
	• опіках і відмороженнях				
	• укусах змій, комах, тварин				
№ з/п	Назва маніпуляції	Кількість маніпуляцій	Ступінь оволодіння (%)	Прізвище, підпис (печатка) лікаря- куратора	Дата виконання
	• утопленні та удушенні				

	• пневмотораксі				
	• кровотечах				
	• набряку легень				
	• гострому коронарному синдрому				
	• тромбоемболії легеневої артерії і магістральних артерій кінцівок				
	• гострій нирковій недостатності				
	• гострій печінковій недостатності				
	• гострій наднирковій недостатності				
	• судомах				
	• травмах				
	• нирковій, жовчній коліці				
	• гострому психозі				

Слухач _____

(військове звання, підпис, ім'я та прізвище)

«_____» _____ 20__ року

Керівник практики від ВВНЗ _____

(військове звання, підпис, ім'я та прізвище

«_____» _____ 20__ рок

2. Щоденник лікарської практики (ведеться в окремому зошиті)

У щоденнику лікарської практики слухач відображає всі питання, що становлять інтерес з точки зору досвіду, набутого під час виконання програми стажування, особистого плану та індивідуального завдання. Записи в щоденнику про виконану роботу ведуться щодня.

ЩОДЕННИК

Лікарської практики за спеціалізацією “Загальна практика-сімейна медицина”

/військове звання прізвище та ініціали/

слухача ____ курсу ____ групи факультету підготовки лікарів Української військово-медичної академії

Термін лікарської практики з “ _ ” _____ 20_ р.

по “ _ ” _____ 20_ р.

№ з/п	Перелік практичних робіт, досліджень, маніпуляцій, процедур виконаних слухачем під час лікарської практики	Кількість	Примітка керівника/ викладача кафедри
1	2	3	4

Підпис

Обсяг проведеної роботи підтверджую безпосередній керівник практики (в/звання, підпис, прізвище)

“ _ ” _____ 20_ р.

Примітки:

Безпосередній керівник практики не рідше 1 разу на тиждень, а викладачі кафедри ВЗП-СМ не рідше 1 разу на місяць, перевіряють щоденник лікарської практики, відповідність виконаним або не виконаним процедурам, маніпуляціям або іншим заходам, передбачених індивідуальним планом лікарської практики.

З метою контролю заходів, які проведені слухачами, безпосередній керівник /викладачі кафедри ВЗП-СМ/ може провести й контрольне опитування слухачів, про що робить відмітку у графі “4” щоденника.

4.Звіт про практику слухача оформлюється на окремому аркуші

У звіті повинно бути відображено:

- де, коли і на якій посаді проходив практику;
- скільки і які заняття особисто провів з працівниками; спортивно-масові та інші заходи;
- ступінь виконання програми, індивідуального завдання та плану- розкладу практики;
- аналіз організації та управління виробництвом, обладнання виробничої бази;
- участь у розробленні і здійсненні заходів з удосконалення виробництва;
- участь у винахідницькій та раціоналізаторській роботі; виконання вказівок та усунення недоліків, указаних особами, що контролюють;
- загальні підсумки практики, пропозиції з удосконалення та інші питання

Слухач

_____ (військове звання, підпис, ініціали та прізвище)

“ _____ ” _____ 20__ року

5.Вказівки та зауваження керівника практики та інших осіб, які контролюють проходження практики

I рік навчання

II рік навчання _____

III рік навчання _____

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.[illegible]

посада, військове звання, підпис, ініціали та прізвище)

« _____ » _____ 20 ____ року

66
7. Картка обліку лікарської практики

на слухача _____ курсу _____
(військове звання, прізвище, ім'я, по батькові)

Таблиця 2

<u>Дата</u>	<u>Час</u>	<u>Предмет і тема, з яких проведено заняття. Назва виконаних робіт (заходів)</u>	<u>Зауваження командира (начальника), керівника практики, які перевіряють якість проведення занять (робіт, заходів)</u>	<u>Оцінка проведеного заняття (роботи, заходу)</u>	<u>Посада, підпис перевірника</u>
<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
1. Заняття (заходи), проведені практикантом					
2. Практичні роботи, виконані практикантом					